

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

***la proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Comunicații de
identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare
serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de
telefonie***

Perioada de consultare pentru proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Comunicații (ANC) de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante ale serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, publicate pe pagina de internet a ANC la data de 20 noiembrie 2008, a expirat la data de 22 decembrie 2008.

Proiectele supuse consultării au avut drept scop evaluarea necesității definirii și, după caz, definirea unor piețe relevante susceptibile de a fi reglementate *ex ante* în ceea ce privește serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, precum și analizarea situației concurențiale pe piețele astfel definite, în sensul determinării eventualilor furnizori cu putere semnificativă, și stabilirea măsurilor de reglementare necesare pe piețele analizate în vederea eliminării problemelor concurențiale identificate.

Setul de proiecte supus consultării a cuprins următoarele documente:

a) expunere de motive la măsurile ANC de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie;

b) proiect de decizie a președintelui ANC privind identificarea piețelor relevante ale serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie;

c) proiect de decizie a președintelui ANC privind desemnarea Societății Comerciale „Cosmote Romanian Mobile Telecommunications” – S.A., ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea de obligații în sarcina acesteia;

d) proiect de decizie a președintelui ANC privind desemnarea Societății Comerciale „Orange România” – S.A., ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea de obligații în sarcina acesteia;

e) proiect de decizie a președintelui ANC privind desemnarea Societății Comerciale „RCS & RDS” – S.A., ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea de obligații în sarcina acesteia;

f) proiect de decizie a președintelui ANC privind desemnarea Societății Comerciale „Telemobil” – S.A., ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea de obligații în sarcina acesteia;

g) proiect de decizie a președintelui ANC privind desemnarea Societății Comerciale „Vodafone Romania” – S.A., ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea de obligații în sarcina acesteia.

Piețele relevante identificate au fost:

1. Piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețeaua publică de telefonie operată de S.C. Cosmote RMT S.A.;

2. Piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețeaua publică de telefonie operată de S.C. Orange România S.A.;

3. Piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețeaua publică de telefonie operată de S.C. RCS & RDS S.A.;

4. Piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețeaua publică de telefonie operată de S.C. Telemobil S.A.;

5. Piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețeaua publică de telefonie operată de S.C. Vodafone Romania S.A.

Pe piețele relevante identificate, ANC i-a desemnat pe cei 5 furnizori menționați ca având putere semnificativă pe piață și a propus impunerea unor remedii specifice în sarcina acestora.

Piața analizată corespunde pieței nr. 7 din Recomandarea Comisiei Europene 2007/879/CE privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante*, în conformitate cu Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (*Recomandarea CE*).

În conformitate cu dispozițiile art. 50 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 591/2002, cu modificările și completările ulterioare, ANC are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la măsurile supuse consultării, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Observațiile primite de către ANC în cursul perioadei de consultare se referă la următoarele aspecte:

I. Observații privind identificarea piețelor relevante susceptibile de a fi reglementate *ex ante* corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie și analizarea situației concurențiale pe aceste piețe

1. Este necesară o precizare expresă cu privire la faptul că definiția pieței relevante a produsului include toate serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile, indiferent de originea națională sau internațională a acestora, similar definiției pieței relevante a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe prevăzute în Decizia președintelui ANRCTI nr. 585/2008 privind identificarea piețelor relevante ale serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe

Autoritatea de reglementare și-a exprimat poziția în mai multe rânduri cu privire la serviciile de terminare a apelurilor originare în rețele din afara României, în sensul că diferențierea din punctul de vedere al regimului de reglementare al apelurilor în funcție de originea acestora nu se justifică. Astfel, nu există nicio deosebire între terminarea unui apel originat în rețele din afara României și un apel originat în România, preluat din rețeaua solicitantului sau din tranzit prin rețeaua solicitantului, astfel încât costul terminării unui apel este același. Totodată, un furnizor care vrea să achiziționeze servicii de terminare a apelurilor într-o anumită rețea are o singură posibilitate de a achiziționa aceste servicii, și anume de la operatorul rețelei respective, indiferent dacă apelurile pe care intenționează să le termine în rețeaua acestuia sunt originare sau nu în România. Această interpretare este valabilă indiferent dacă serviciile de terminare a apelurilor sunt furnizate la puncte fixe sau la puncte mobile.

În vederea eliminării unor posibile interpretări eronate în ceea ce privește serviciile incluse în piețele relevante ale produsului, ANC va completa atât anexa la proiectul de decizie privind identificarea piețelor relevante ale serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile, cât și Expunerea de motive la măsurile Autorității Naționale pentru Comunicații de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie (Expunerea de motive), cu precizări exprese în sensul includerii *serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în fiecare rețea publică de telefonie indiferent de originea națională sau internațională a apelurilor.*

Astfel, textul corespunzător din anexa la proiectul de decizie privind identificarea piețelor relevante ale serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile va fi modificat după cum urmează: *piețele relevante ale produsului cuprind „serviciile de terminare a apelurilor de voce la numere nongeografice pentru servicii de comunicații electronice furnizate la puncte mobile, în fiecare rețea publică de telefonie, indiferent de tehnologia sau mediul de transmisie utilizat ori de originea națională sau internațională a apelurilor, inclusiv a apelurilor furnizate prin rețeaua proprie”.*

De asemenea, acolo unde este cazul, în cuprinsul Expunerii de motive vor fi incluse precizările necesare, astfel încât să fie clarificată aplicabilitatea măsurilor de reglementare propuse inclusiv în cazul serviciilor de terminare la puncte mobile a apelurilor originare în rețele din afara României.

2. Impunerea unor obligații specifice, în special a obligației de control al tarifelor, este disproporționată și nejustificată dacă nivelul cotei de piață a unui furnizor de servicii de telefonie la puncte mobile pe piață cu amănuntul nu depășește 1%

Așa cum s-a precizat în cadrul Expunerii de motive, piețele serviciilor de terminare a apelurilor în fiecare rețea publică de telefonie sunt, prin definiție, piețe de monopol care, în condițiile sistemului de tarifare „*partea apelantă plătește*”, nu au potențial să devină piețe concurențiale. Practic, este imposibil pentru un alt operator decât cel care controlează accesul la punctul terminal al rețelei asociat unui abonat să poată termina apelurile către acesta fără acordul operatorului în rețeaua căruia este terminat apelul.

Prin urmare, fiecare operator al unei rețele publice de telefonie care asigură terminarea apelurilor la puncte mobile provenite din alte rețele sau din propria rețea deține o cotă de piață de 100% pentru aceste servicii. La nivelul pieței de gros nu există practic nicio alternativă viabilă la achiziționarea sau la oferirea de servicii de terminare într-o anumită rețea de telefonie, în vederea furnizării de servicii de apeluri la puncte mobile utilizatorilor finali. Totodată, având în vedere barierele ridicate și netranzitorii care există la intrarea pe aceste piețe, cota de piață a furnizorilor de servicii de terminare nu este previzibil a se modifica în perioada de timp avută în vedere de analiza de piață.

De asemenea, analiza de piață a reliefat că, în ceea ce privește puterea de contracarare ce se poate manifesta pe piețele de terminare a apelurilor la puncte mobile, furnizorii care cumpără servicii de terminare nu pot exercita suficientă putere de contracarare asupra puterii de piață a celorlalți furnizori, astfel încât aceștia să nu poată acționa într-o măsură apreciabilă în mod independent față de clienți, concurenți și utilizatorii finali, indiferent de mărimea cotei de piață la nivel cu amănuntul a furnizorilor-vânzători.

Pe baza acestor elemente, ANC a desemnat ca având putere semnificativă fiecare furnizor care operează propria rețea de telefonie și controlează accesul la utilizatorii finali, oferind servicii de terminare altor operatori. Această abordare este în concordanță cu practica existentă la nivel comunitar. Astfel, propunerea unei autorități de reglementare de a nu identifica anumiți furnizori cu putere semnificativă, pe baza unor criterii precum lipsa puterii de contracarare datorată cotei de piață scăzute pe piața cu amănuntul, a fost retrasă la solicitarea Comisiei Europene, care a considerat că această măsură nu este compatibilă cu dreptul comunitar. În urma acestei decizii (din anul 2005), la nivelul Uniunii Europene, practic toți furnizorii de rețele publice de telefonie care oferă servicii de terminare au fost desemnați ca având putere semnificativă, fiindu-le impuse obligații specifice, în conformitate cu prevederile cadrului european de reglementare.

În legătură cu observația privind utilizarea unui anumit criteriu pentru impunerea unor remedii în sarcina unui operator cu putere semnificativă, precizăm că o eventuală reglementare a operatorilor pe baza atingerii unui anumit „prag de semnificație” (exprimat, de exemplu, în funcție de cota de piață pe piața cu amănuntul) nu ar oferi o soluție adecvată problemelor concurențiale identificate de ANC pe piețele serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, legate de riscul adoptării unui comportament abuziv (concretizat, de exemplu, în practicarea unor tarife de terminare excesive sau în refuzul furnizării serviciilor de terminare).

Mai mult, stabilirea unei condiții de tip „prag de semnificație” ce ar trebui îndeplinită de operatori pentru a fi desemnați ca având putere semnificativă sau pentru a determina impunerea unor măsuri de control al tarifelor ar fi un exercițiu arbitrar (datorită lipsei de corelație între cota de piață a unui operator și nivelul tarifelor practicate de acesta, nu se poate stabili în mod obiectiv un prag de semnificație reprezentativ).

În același timp, este important de subliniat că în actualul cadru de reglementare european nu există mențiuni sau recomandări cu privire la utilizarea anumitor criterii sau praguri de semnificație în funcție de care autoritățile de reglementare pot decide diferențierea remediilor aplicate operatorilor desemnați ca având putere semnificativă de piață. Poziția Comisiei Europene, exprimată cu prilejul notificărilor transmise de autoritățile naționale de reglementare în privința piețelor serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile a fost constantă în sensul necesității de a fundamenta în mod riguros, pe baza unor principii economice solide, o eventuală decizie de adoptare a unor remedii diferențiate între furnizori în funcție de anumite criterii, ca urmare a aplicării principiului

proportionalității, în special în cazul în care problemele concurențiale identificate în urma analizei de piață sunt asemănătoare.

II. Impunerea obligațiilor specifice în sarcina operatorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante identificate

A. Obligația de control al tarifelor

1. Condițiile prevăzute la art. 13 din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 527/2002, cu modificările și completările ulterioare, pentru impunerea obligației de control al tarifelor

a) Tarifele de interconectare percepute de operatorii cărora nu le-au fost impuse obligații de control al tarifelor au scăzut, odată cu cele ale operatorilor reglementați, iar tariful actual nu este excesiv.

Tarifarea excesivă reprezintă în fapt capacitatea unui operator de a stabili tarifele de terminare la un nivel ce menține profituri consistente, peste nivelul considerat competitiv, și reprezintă, în sine, un indiciu important al puterii semnificative de piață. Actualul nivel (nereglementat) al tarifelor se situează peste nivelul costurilor eficiente.

Dacă operatorii stabilesc tarifele de terminare la un nivel excesiv, chiar în situația în care profiturile excesive din furnizarea serviciului de terminare nu se regăsesc integral în profitabilitatea la nivelul întregii activități a operatorului, menținerea unei astfel de structuri a tarifelor ar fi inefficientă pe termen mediu și lung, întrucât ar conduce la un supraconsum al serviciilor de telefonie la puncte mobile pe piața cu amănuntul în rețelele proprii ale operatorilor și, implicit, la reducerea consumului pentru serviciile care folosesc ca input tariful de terminare, de exemplu apelurile fix-mobil. Consumatorii ar avea de plătit tarife prea mari pentru apelurile către rețele publice de telefonie mobilă, și posibil chiar pentru alte servicii cu amănuntul, comparativ cu tarifele pentru apelurile în aceeași rețea de telefonie mobilă.

Practic, în lipsa impunerii unei obligații privind controlul tarifelor, un operator poate impune tarife la un nivel excesiv, ce ar conduce la distorsiuni concurențiale pe piețele cu amănuntul, incluzând aici suprimarea consumului pentru apelurile fix-mobil și chiar pentru alte apeluri originare în rețele publice fixe, concomitent cu supraconsumul de servicii de telefonie la puncte mobile. Mai mult, tarifele pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie sunt reglementate (urmând să atingă niveluri simetrice cu tariful orientat în funcție de costuri al S.C. Romtelecom S.A. începând cu 1 iulie 2009).

Prin urmare, ANC își menține poziția privind impunerea obligației de control al tarifelor în sarcina tuturor operatorilor desemnați cu putere semnificativă de piață.

b) Orientarea în funcție de costuri a tarifelor S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A. încă întârzie, prin urmare este justificată implementarea unei diferențieri a tarifelor celorlalți operatori de rețele publice de telefonie mobilă

În ceea ce privește raportarea la tarifele S.C. Orange România S.A. și S.C. Vodafone Romania S.A., precizăm că tariful-țintă rezultat din modelul de calculație a costurilor incrementale pe termen lung (modelul LRIC) a fost atins la 1 ianuarie 2009 (după parcurgerea unei pante de ajustare) astfel încât cei doi operatori aplică începând cu această dată tarife orientate pe costuri. Totodată, ANC propune aplicarea unei pante de ajustare similare și în sarcina operatorilor cărora nu le-a fost impusă anterior obligația de control al tarifelor, astfel încât să asigure o armonizare a tarifelor pentru

serviciile de terminare a apelurilor de-a lungul unei perioade de tranziție către tarife simetrice, oferind totodată operatorilor posibilitatea de a-și adapta strategiile de afaceri în consecință.

Nivelul simetric al tarifelor va face obiectul unei consultări ulterioare, în urma dezvoltării unui model de cost care să respecte cerințele viitoarei Recomandări a Comisiei Europene privind reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și la puncte mobile¹.

c) Reglementarea diferită a tarifelor S.C. Telemobil S.A. și S.C. RCS & RDS S.A. este nejustificată și incorectă (prin raportare la cota de piață și la data lansării serviciilor 3G)

Așa cum am menționat, cota de piață (pe piața cu amănuntul), la care se face referire, nu reprezintă un argument în favoarea reglementării diferențiate a tarifelor. O astfel de reglementare ar fi în contradicție cu Poziția Comună a Grupului Reglementatorilor Europeni cu privire la simetria tarifelor de terminare la puncte fixe a apelurilor și simetria tarifelor de terminare la puncte mobile a apelurilor, care recomandă ca tarifele pentru serviciile de terminare să fie stabilite la un nivel uniform (simetric) pentru toți furnizorii, calculat prin raportare la costurile unui operator ipotetic eficient, excluzând influența factorilor endogeni, cum ar fi cota de piață a fiecărui operator.

În ceea ce privește S.C. RCS & RDS S.A., precizăm că nu este vorba despre o „reglementare diferită”, operatorul având aceeași obligație de orientare în funcție de costuri a tarifelor, până la nivelul eficient ce va fi stabilit după finalizarea noului model LRIC. Tarifele propuse în perioada de tranziție către nivelul-țintă sunt diferențiate în comparație cu ceilalți operatori prezenți pe piață datorită faptului că S.C. RCS & RDS S.A. este un operator nou-intrat pe această piață (fără legătură cu tehnologia utilizată pentru furnizarea serviciilor). Așa cum am arătat și în expunerea de motive, în ceea ce privește S.C. Telemobil S.A., faptul că acestui furnizor i-a fost atribuită în anul 2007 o licență pentru operarea unei rețele publice de comunicații mobile de generația a treia și a început să furnizeze servicii prin intermediul rețelei 3G nu este de natură să îl califice ca nou intrat pe piață, deoarece S.C. Telemobil S.A. nu este un nou-intrat pe piața serviciilor de comunicații electronice furnizate la puncte mobile.

Conform principiilor de reglementare, intervenția Autorității în acest caz se realizează în primul rând la nivelul pieței de gros, prin impunerea unui mecanism eficient de control al tarifelor, pentru a preveni eventualele abuzuri ale furnizorilor cu putere semnificativă. Deși nu au fost identificate anumite probleme concurențiale la nivelul pieței cu amănuntul a serviciilor de telefonie la puncte mobile, care să justifice impunerea unor măsuri de reglementare *ex ante* în mod direct pe aceste piețe, ANC va monitoriza aceste piețe. Totodată, în măsura în care pe piața cu amănuntul sunt sesizate anumite comportamente anticoncurențiale, precum abuz de putere dominantă prin practicarea unor tarife de ruinare, Consiliul Concurenței are posibilitatea de a investiga și sancționa un astfel de comportament, prin intermediul instrumentelor asigurate de Legea nr. 21/1996 a concurenței, republicată.

d) Nu s-a ținut cont de recuperarea investițiilor pe viitor

Așa cum am arătat și în cuprinsul capitolului 4.4.5.2.4. din Expunerea de motive, prima etapă de reglementare a tarifelor reprezintă un prim pas în procesul de orientare în funcție de costurile unui operator eficient a tarifelor pentru serviciile de terminare; aceasta va fi urmată de a doua etapă, în care ANC va dezvolta un nou model de calculație a costurilor, în cadrul căruia vor fi luate în considerare investițiile eficiente realizate de furnizor și se va permite existența unei rate rezonabile de recuperare a capitalului investit, ținând seama de riscurile asociate investiției.

Ținem să precizăm însă că realizarea de investiții este de natură să crească productivitatea și să reducă, pe termen lung, costurile, acesta fiind un argument în favoarea reducerii, iar nu a creșterii tarifelor.

¹ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/library/public_consult/termination_rates/index_en.htm.

2. Menținerea asimetriei în raport cu S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A., în cazul celorlalți 3 operatori cu putere semnificativă, pentru o perioadă predictibilă (de 2 ani), este corectă; conform proiectului de Recomandare a Comisiei Europene, fiecare autoritate națională de reglementare trebuie să decidă dacă impune tarife simetrice sau asimetrice, în funcție de circumstanțele specifice din fiecare piață

Comisia Europeană susține implementarea unor tarife simetrice, singurele excepții fiind constituite de cazurile în care sunt identificați anumiți factori exogeni (care generează diferențe de cost obiective, în afara controlului operatorilor) și situația în care un operator este nou-intrat, menționându-se în acest sens în cuprinsul proiectului de Recomandare privind reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și la puncte mobile că „*stabilirea unei abordări comune bazate pe un standard de cost eficient și aplicarea unor tarife simetrice de terminare a apelurilor ar aduce beneficii utilizatorilor finali din punct de vedere al reducerii tarifelor cu amănuntul*”².

De asemenea, Comisia Europeană a exprimat în numeroase rânduri, cu prilejul notificărilor transmise în procedura de aplicare a art. 7 din Directiva-cadru cu privire la piețele serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile și a remediilor aferente, necesitatea stabilirii unor tarife simetrice și faptul că asimetria necesită o justificare adecvată recunoscând că, în anumite cazuri excepționale, asimetria poate fi justificată prin diferențe de cost obiective, care nu pot fi controlate de operatori.

Astfel, în cazul Italiei, IT/2007/0659, Comisia a precizat că „[...] *tarifele de terminare trebuie bazate pe costurile unui operator eficient și trebuie să fie simetrice*”.

De asemenea, în cazul Franței, FR/2008/0812, Comisia a reiterat importanța introducerii simetriei, și a justificării aplicării asimetriei exclusiv pe baze de cost exogene, notând faptul că „*dezechilibrul înregistrat în privința volumului de trafic, contrar prezumției conform căreia este cauzat de efectul de rețea, poate fi de fapt cauzat de nivelul curent de asimetrie a tarifelor de interconectare, precum și de o diferențiere a tarifelor pe piața cu amănuntul percepute pentru apelurile efectuate în rețea față de cele efectuate în afara rețelei, acesta putând fi controlat de către operatori*”. Comisia a invitat autoritatea de reglementare (ARCEP) „*să tindă către simetria tarifelor între cei trei operatori și să ia în considerare fixarea unui termen limită pentru stabilirea tarifelor de terminare a apelurilor în rețelele publice de telefonie mobilă la nivelul de cost al unui operator eficient*”.

În ceea ce privește implementarea metodologiei de calculație a costurilor prevăzute de proiectul de Recomandare a Comisiei Europene privind reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și la puncte mobile, precizăm următoarele:

1. aplicarea metodologiei de calculație a costurilor propusă de Comisia Europeană va determina diminuarea tarifelor pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile și reducerea asimetriei/decalajului între terminarea la puncte fixe și la puncte mobile;

2. având în vedere decizia adoptată de autoritatea de reglementare din Franța în luna decembrie 2008³, considerăm că obținerea unor costuri semnificativ mai mici, în special în cazul telefoniei mobile, justifică abordarea cu prioritate a fundamentării în funcție de costuri pe baza noii metodologii în cazul terminării la puncte mobile, dată fiind magnitudinea reducerii preconizate și necesitatea stabilirii unei perioade de tranziție rezonabile.

² Draft Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU, recital (7). Disponibil la http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/library/public_consult/termination_rates/index_en.htm

³ Decizia ARCEP nr. 2008-1176 privind reglementarea tarifelor de terminare la puncte mobile în perioada 1 iulie 2009 – 31 decembrie 2010, prin fundamentare în funcție de costuri, pe baza unei metodologii similare cu cea propusă de Comisia Europeană <http://www.arcep.fr/>.

3. Neimpunerea anterioară a unei obligații de control al tarifelor în sarcina S.C. Cosmote RMT S.A. sau S.C. Telemobil S.A. nu constituie un motiv acceptat de către Comisia Europeană pentru continuarea asimetriei și, prin urmare, nu poate constitui un temei pentru a permite celor doi operatori practicarea unor tarife de interconectare mai mari; de asemenea, se arată că S.C. Telemobil S.A. și S.C. Cosmote RMT S.A. activează pe piață de mai bine de 8 ani, deci nu se justifică o perioadă de tranziție de minim 3 ani pentru a atinge nivelul simetric, iar strategia de afaceri a acestora trebuia să aibă în vedere aplicarea unor tarife simetrice

ANC își menține punctul de vedere cu privire la necesitatea aplicării unei pante de ajustare graduale pentru țintirea simetriei, indiferent dacă operatorului căruia i se stabilește respectiva pantă de ajustare i-a fost impusă anterior sau nu obligația de control al tarifelor. De altfel, panta de ajustare propusă pentru țintirea nivelului de 5,03 eurocenți/minut este similară cu cea aplicată operatorilor de rețele publice de telefonie mobilă cărora le-a fost impusă anterior această obligație și ține cont de fluiditatea la nivelul pieței cu amănuntul, precum și de diferențele între tarifele medii actuale ale operatorilor și nivelul țintă.

Reducerea graduală a tarifelor asigură predictibilitatea, dând operatorilor care nu au fost reglementați până în prezent posibilitatea de a-și ajusta în mod progresiv planurile de afaceri, și oferă, în același timp, o armonizare a tarifelor de terminare pe parcursul perioadei de tranziție către tarife simetrice.

Poziția ANC în această privință este consistentă nu numai cu cea exprimată în *Documentul de poziție privind strategia de reglementare a sectorului comunicațiilor electronice din România pentru perioada 2007-2010*⁴, ci și cu pozițiile și constatările altor autorități de reglementare din Europa.

În ceea ce privește poziția Comisiei Europene, precizăm că ANC a propus asimetria pe o perioadă limitată, principiul pantei de ajustare nefiind câtuși de puțin contestat de către Comisie, în practica de reglementare neexistând nicio situație în care autoritatea de reglementare să fi impus trecerea imediată la tarife simetrice, în situații în care tarifele medii încasate de operatori erau asimetrice înainte de reglementare.

Cu privire la stabilirea unor strategii de afaceri care să aibă în vedere posibilitatea impunerii anumitor reglementări, ANC consideră că fiecare operator încearcă să își maximizeze profiturile luând în considerare situația existentă, fiind greu de crezut că un agent economic (indiferent de sectorul de activitate) își va ajusta politicile comerciale, îndeosebi în privința prețurilor, la „potențiale reglementări”, fără să știe de când se vor aplica acestea. De pildă, faptul ca potențiala criză economică ar putea afecta, indirect, sectorul comunicațiilor electronice (afirmație vehiculată în mediul de afaceri și chiar de către autorități) nu determină în mod automat aplicarea unor tarife mai mici pe piața cu amănuntul, deși, teoretic, un operator diligent ar trebui să aibă în vedere adaptarea ofertei sale comerciale la puterea de cumpărare în scădere a populației.

De altfel, în logica argumentelor respondentului s-ar putea susține și că reglementările anterioare privind nivelul tarifelor de interconectare au fost întotdeauna posibil de anticipat din partea tuturor operatorilor reglementați, datorită faptului că ei cunosc costurile de furnizare a serviciului și puteau estima faptul că nivelul tarifului va scădea, pentru a fi orientat în funcție de costurile eficiente ale furnizării serviciului. În plus, autoritatea de reglementare a asigurat respectarea principiului predictibilității reglementării, atât prin publicarea unor planuri de acțiuni, cât și a strategiei de reglementare. Cu toate acestea, elementele menționate nu ar putea fi considerate suficiente pentru stabilirea unor strategii de afaceri pe baza aplicării principiului simetriei, deoarece operatorii reglementați nu dețineau coordonatele exacte ale impunerii unei asemenea obligații. Scăderea tarifelor pe baza pantelor de ajustare propuse asigură astfel respectarea principiului proporționalității și intervenției graduale, permițând adaptarea planurilor de afaceri ale operatorilor și conformându-se principiilor de reglementare de la nivel european.

⁴ *Documentul de poziție privind strategia de reglementare a sectorului comunicațiilor electronice din România pentru perioada 2007-2010*, p. 52-53. Disponibil la <http://www.anrcti.ro/Portals/57ad7180-c5e7-49f5-b282-c6475cdb7ee7/text%20integral.pdf>.

4. Discrepanța dintre modalitatea de stabilire a tarifelor simetrice în România, prin comparație cu celelalte piețe din Uniunea Europeană, așa cum rezultă din Poziția Comună a Grupului Reglementatorilor Europeni cu privire la simetria tarifelor de terminare la puncte fixe și simetria tarifelor de terminare la puncte mobile

Statistica invocată, privind aplicarea unor tarife simetrice până la sfârșitul anului 2009 de 20 dintre cele 28 de autorități de reglementare respondente la chestionarul ERG, se referă la operatorii care folosesc „exact aceeași tehnologie”; statistica similară pentru aplicarea simetriei în cazul operatorilor 2G care utilizează diferite frecvențe (900 MHz, 1800 MHz) arată că doar 6 state membre (dintre cele 17 care au răspuns) vor adopta simetria până la finele anului 2010.

Dincolo de aceste informații statistice, concluzia este că „toate Autoritățile de Reglementare au deja o politică sau o poziție privind simetria, în sensul susținerii simetriei”. România nu face excepție, poziția privind simetria tarifelor de terminare fiind propusă spre consultare, tarifele de terminare (cu excepția operatorului care operează în mod exclusiv o rețea 3G, nou-intrat) urmând a fi simetrice începând cu data de 1 iulie 2010.

5. Argumentul utilizat de ANC pentru neutilizarea nivelului de 5,03 eurocenți/minut ca și țintă pentru simetrie în cazul celor 3 operatori cărora li se impune obligația de control al tarifelor se referă la valoarea cotei de piață avută în vedere de modelul LRIC, argument care nu mai este valabil în prezent

Deși cota de piață a S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A. prevăzută în modelul LRIC valabil în anul 2009 este de 40%, nu trebuie omis faptul că acest indicator este utilizat în fapt pentru a determina numărul de utilizatori ai operatorului (în acest sens, a fost estimată pentru anul 2009 o piață de 18 milioane de utilizatori, ceea ce corespunde unui număr de utilizatori de 7,2 milioane pentru fiecare dintre cei doi operatori, estimare depășită semnificativ în realitate). Așadar, chiar dacă într-adevăr cota de piață a S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A. este mai mică de 40% (între 35-37%), fiecare dintre cei doi operatori are 9-10 milioane de utilizatori, ceea ce contribuie la sporirea economiilor de scară, și, în final, determină costuri chiar mai mici de 5,03 eurocenți/minut.

Așadar, ANC nu ia în considerare argumentul speculativ al „reducerii cotei de piață”, argumentul adus de ANC fiind acela că modelul de cost existent este realizat pentru un operator eficient ce operează la scara S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A. Necesitatea refacerii modelului de cost este așadar incontestabilă, fiind determinată de nevoia de a aplica în mod corect principiul simetriei la tarife fundamentate în funcție de costuri, pe baza unui model de cost al unui operator ipotetic eficient.

6. Tariful-țintă de 5,03 eurocenți/minut a fost stabilit prin aplicarea modelului de tip „bottom-up” dezvoltat de ANC, care nu a fost reconciliat cu un model de tip „top-down” realizat de către operatori, nefiind adaptat la specificul S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A., ceea ce îl face aplicabil și operatorilor S.C. Cosmote RMT S.A. și S.C. Telemobil S.A.

Tariful de 5,03 eurocenți/minut a fost, într-adevăr, fundamentat pe baza unui model LRIC de tip „bottom-up”, iar nu hibrid, ca urmare a faptului că S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A. nu au respectat obligația de a dezvolta și transmite Autorității propriile modele de tip „top-down”. Modelul însă corespunde unui furnizor eficient ce operează la scara S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A., așa cum am prezentat mai sus.

7. Principiul simetriei este doar enunțat de ANC, dar nu și implementat. Propunerea ANC mărește gradul de asimetrie existent înainte de reglementare, ceea ce contravine flagrant principiilor de reglementare și poziției Comisiei Europene.

În urma observațiilor primite în perioada de consultare, ANC a adăugat o nouă etapă de ajustare a tarifelor pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile în cazul operatorilor desemnați ca având putere semnificativă și care nu au fost până în prezent supuși obligației de control al tarifelor. Astfel, conform noii pante de ajustare, tarifele pentru serviciile de terminare sunt stabilite la niveluri asimetrice pe parcursul etapelor intermediare, însă țintesc simetria la 1 iulie 2010, cu excepția S.C RCS & RDS S.A. Cu toate acestea, și în cazul operatorului nou-intrat pe piață, a mai fost introdusă încă o etapă de ajustare a tarifelor, stabilindu-se același număr de etape de reducere a tarifelor, până la dezvoltarea noului model LRIC de către ANC. Astfel, tarifele pentru serviciile de terminare se vor aplica după cum urmează:

Furnizor	Prima etapă Tarife maxime (medie 24 ore) eurocenți/minut			A doua etapă
	De la 01.04.2009	De la 01.01.2010	De la 01.07.2010	Data estimată: 2011
S.C. Vodafone Romania S.A. S.C. Orange România S.A.	5,03	5,03	5,03	Pantă de ajustare graduală către tarife simetrice, fundamentate în funcție de costuri pe baza unui model de calculație a costurilor, conform unei metodologii armonizate la nivel european
S.C. Cosmote RMT S.A. S.C. Telemobil S.A.	6,4	5,67	5,03	
S.C. RCS & RDS S.A.	7,21	6,4	5,67	

8. Expunerea de motive nu identifică existența unor costuri ce nu pot fi controlate de S.C. Cosmote RMT S.A. sau S.C. Telemobil S.A., ceea ce trebuie să conducă la concluzia eliminării oricărei asimetrii; în plus, a justifica absența unei reglementări corecte prin faptul că ANC nu a investigat cauzele asimetriei, deși a realizat o analiză de piață care a durat aproximativ șapte luni, conduce de fapt la invocarea propriei culpe, pentru a justifica neîndeplinirea unei obligații, respectiv obligația de a impune reguli care să contribuie la o dezvoltare corectă a pieței

ANC nu a susținut că tarifele de interconectare vor fi asimetrice după dezvoltarea unui nou model de cost ce va analiza factorii exogeni (aflați în afara controlului furnizorilor) și impactul acestora asupra costurilor unui operator ipotetic eficient (de exemplu diferențele între resursele de spectru alocate), ci, dimpotrivă, așa cum am arătat în cuprinsul Expunerii de motive, ANC intenționează să stabilească tarife simetrice pentru serviciile de terminare a apelurilor, cu excepția situațiilor în care costurile eficiente ar fi afectate de factori exogeni sau a celor în care se impune aplicarea unei asimetrii tranzitorii pentru furnizorul nou-intrat pe piață.

Analizarea cauzelor asimetriei presupune în fapt o analiză a costurilor, ce se va realiza în etapa a doua, a dezvoltării unui model de calculație a costurilor unui operator ipotetic eficient, bazat pe o metodologie și un set de principii de calculare și alocare a costurilor armonizate la nivel european, care să țină seama de viitoarea Recomandare a Comisiei Europene privind reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și la puncte mobile. Scopul prezentei analize de piață îl reprezintă desemnarea operatorilor cu putere semnificativă pe piață și impunerea de remedii în sarcina acestora, urmând ca implementarea orientării tarifelor în funcție de costuri, prin dezvoltarea unui model de cost al operatorului ipotetic eficient, care să țină seama de eventualele diferențe de costuri de natură exogenă, să se realizeze ulterior.

9. Introducerea de către ANC a tarifelor de terminare a apelurilor asimetrice nu face decât să distorsioneze piața și să prejudicieze utilizatorii finali, prin avantajarea unor operatori în detrimentul altora; de asemenea, panta de ajustare propusă este discriminatorie față de panta impusă S.C. Romtelecom S.A., S.C. Vodafone Romania S.A., S.C. Orange România S.A., operatorilor alternativi ficși: cerințele minimale de acoperire nu pot justifica acordarea unei perioade de tranziție mai mare, pentru că nu constituie diferențe de costuri eficiente, prin urmare respondentul propune ca perioada de tranziție până la atingerea nivelului simetric să fie de cel mult 9 luni, similar perioadei de tranziție permise în cazul reglementării tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe

ANC apreciază că, în esență, fiind vorba de probleme concurențiale similare (terminarea în fiecare rețea, atât la puncte fixe, cât și la puncte mobile, reprezentând un monopol prin definiție, care nu are potențial să devină concurențial în condițiile regimului de interconectare „partea apelantă plătește”), reglementarea este în mod corespunzător similară, în raport cu problemele concurențiale identificate. Astfel, toți furnizorii de servicii de terminare sunt identificați ca având putere semnificativă, mai mult, obligațiile de acces, transparență, nediscriminare și de control al tarifelor sunt propuse a fi impuse în sarcina tuturor operatorilor; în plus, în mod similar, obligația de control al tarifelor este realizată prin fundamentare în funcție de costurile eficiente de furnizare a serviciilor, țintirea costurilor este realizată prin intermediul unor pante de ajustare graduală etc. De altfel, *Documentul de poziție privind strategia de reglementare a sectorului de comunicații electronice din România pentru perioada 2007-2010* conturează elementele definitorii ale unei politici unitare pentru reglementarea serviciilor de terminare, la puncte fixe și mobile, simetria tarifelor și fundamentarea în funcție de costuri fiind considerate esențiale și nedisociabile⁵.

Pe de altă parte, la un nivel superior de granularitate, caracteristicile fundamentale diferite ale piețelor de telefonie fixă, respectiv mobilă, sunt de natură să recomande un tratament adecvat fiecărei piețe. Reflectarea caracteristicilor și funcționalităților diferite ale serviciilor în măsurile de reglementare propuse este o condiție esențială pentru asigurarea unei reglementări proporționate și adaptate condițiilor pieței.

Caracteristicile distincte și economia diferită a rețelelor publice mobile în raport cu rețelele publice fixe justifică, între altele, anumite diferențe în costurile eficiente ale serviciilor de terminare la puncte fixe, respectiv la puncte mobile, precum și durate diferite pentru ajustarea tarifelor la nivelul costurilor. Spre exemplu, dacă în telefonia fixă intrarea pe piață este liberă (bazată pe regimul de autorizare generală), operatorii putând să își aleagă să furnizeze servicii în zonele geografice cele mai profitabile și beneficiind în același timp de inputuri la nivel de gros pentru furnizarea serviciilor cu amănuntul acolo unde nu aleg să își dezvolte propria infrastructură, în telefonia mobilă situația este fundamental diferită, intrarea pe piață fiind supusă unui regim de licențiere care prevede cerințe minime de acoperire a teritoriului și populației. Mai mult, dacă în cazul rețelelor de telefonie fixă nu există cauze obiective care să justifice asimetria, în cazul rețelelor de telefonie mobilă spectrul de frecvențe radio poate reprezenta un factor exogen care poate conduce la diferențe obiective în costuri de la un operator la altul.

În ceea ce privește cerințele minime de acoperire, ANC nu a afirmat că acestea constituie diferențe de costuri de natură exogenă, cum pare să fi înțeles respondentul. Diferențele de costuri de natură exogenă pot justifica asimetria pe termen lung, însă argumentul cerințelor minime de acoperire a fost dezvoltat pentru a exemplifica unul din factorii care trebuie luați în calcul pentru stabilirea unor pante de ajustare adecvate.

10. Panta de ajustare propusă pentru S.C. RCS & RDS S.A. nu ar trebui să pornească de la 7,21 eurocenți/minut, ci de la cel mai mic tarif de terminare în propria rețea negociat comercial, și anume 6,4 eurocenți/minut

Stabilirea tarifelor pe baza celui mai mic tarif liber negociat de operator a fost utilizată în trecut de ANC ca **măsură tranzitorie** de remediere a unor deficiențe constatate la nivelul serviciilor

⁵ *Idem*, p. 52-53.

de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețeaua S.C. RCS & RDS S.A.⁶, urmând ca tarifele aplicate să fie reanalizate în urma realizării unei analize de piață.

De asemenea, chiar și în cazul S.C. Orange România S.A. și S.C. Vodafone Romania S.A., aplicarea tarifelor corespunzătoare celui mai mic tarif liber negociat s-a realizat în două etape. Astfel, deși cel mai mic tarif liber negociat era de 10 USDcenți/minut, acestor operatori li s-a permis practicarea unor tarife de 11 USDcenți/minut din luna martie 2003 până la data de 1 ianuarie 2004.

ANC a fundamentat panta de ajustare pornind de la tariful mediu încasat de operatori înainte de reglementare, căruia i-au fost aplicate reduceri graduale pentru țintirea tarifului simetric (în cazul S.C. RCS & RDS S.A. nivelul simetric al tarifului urmând a fi atins după finalizarea noului model de cost).

Reglementarea tarifelor pornind de la nivelul celui mai mic tarif aflat în negociere, dar neinclus în contractul de interconectare, ar reprezenta o reglementare neproportională în raport cu problemele identificate.

11. Panta de ajustare este prea bruscă raportată la planurile de afaceri ale operatorilor

Această afirmație este surprinzătoare în contextul în care același respondent consideră inutilă reglementarea nivelului tarifelor, afirmând că acestea au scăzut, odată cu tarifele aplicate de operatorii reglementați, iar tariful actual nu este excesiv, fiind comparabil cu cele ale operatorilor reglementați.

ANC consideră că reducerile tarifare propuse a fi impuse în sarcina S.C. Telemobil S.A., S.C. Cosmote RMT S.A. și S.C. RCS & RDS S.A. sunt proporționale în raport cu obiectivul de "țintire" a simetriei la nivelul pieței, pornind de la nivelul actual al tarifelor, concomitent cu asigurarea predictibilității reglementării, inclusiv prin evitarea unor reduceri imediate până la nivelul costurilor eficiente.

Reducerile propuse nu produc un impact net major asupra cifrei de afaceri a fiecăruia dintre operatorii ce trebuie să parcurgă etapele de reducere a tarifelor. Ceea ce este esențial pentru asigurarea unui mediu concurențial este ca operatorii să nu își bazeze planurile de afaceri pe practicarea unor tarife pentru serviciile de terminare a apelurilor excesive, ci pe investiții și noi idei de afaceri, care să stea la baza succesului și profitabilității operatorilor, concomitent cu satisfacerea într-o măsură cât mai mare a nevoilor utilizatorilor finali.

12. Acordarea licențelor de operare a rețelelor publice de comunicații mobile de generația a treia în România s-a realizat pe bază de licitație, prin urmare diferențele de cost în operarea unei rețele exclusiv 3G față de o rețea 2G/3G nu mai pot fi considerate un factor în afara controlului operatorului respectiv, acesta fiind în măsură să evalueze, anterior solicitării licenței, care sunt costurile asociate și dacă se justifică această investiție

Licențele de operare a rețelelor publice de comunicații mobile de generația a treia au fost acordate pe baza unei proceduri de selecție comparativă, sumele datorate în cazul acordării licențelor fiind stabilite prin hotărâri ale Guvernului. Astfel, aceste licențe nu au fost acordate în urma unor proceduri de selecție competitive, în sensul complet al evaluării atât a ofertei tehnice, cât și a celei financiare (cel ce plătește prețul cel mai mare acumulează cele mai multe puncte).

Prin urmare, diferențele generate de resursele diferite de spectru alocate pot determina stabilirea unor tarife diferite pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile, pe o perioadă determinată, dar numai atât timp cât:

- a) diferențele în spectrul alocat determină diferențe în nivelul costurilor eficiente;
- b) nu există o piață secundară funcțională pentru tranzacționarea frecvențelor radio; sau

⁶ Decizia președintelui ANRCTI nr. 2.849/2007 privind interconectarea cu rețeaua publică de telefonie operată de Societatea Comercială „RCS & RDS” – S.A., în vederea terminării la puncte fixe a apelurilor.

c) autoritatea de reglementare nu aliniază resursele de spectru ale furnizorilor, ținând cont de particularitățile fiecărei benzi de frecvențe, într-o abordare prospectivă.

13. Tariful de interconectare trebuie să țină cont de costurile de dezvoltare a unei rețele 3G și de obligațiile impuse prin licențele de operare a unei rețele publice de comunicații mobile de generația a treia

ANC își menține poziția exprimată pe larg în cuprinsul expunerii de motive, în particular în secțiunile 4.4.5.2.1. (costurile eficiente pentru terminarea unui apel într-o rețea publică de telefonie mobilă trebuie determinate ținând seama de principiul neutralității tehnologice), respectiv 4.4.5.2.4 (modelarea unei rețele ipotetic eficiente pornind de la o combinație de tehnologii 2G și 3G în rețeaua de acces radio, precum și reanalizarea metodologiilor de calculare a costurilor utilizate).

14. Reglementarea tarifelor trebuie să țină seama de circumstanțele specifice unui operator, precum:

a) Absența licenței de operare pentru rețele publice de comunicații mobile de generația a treia, recunoscut fiind faptul că rețelele 3G au costuri de operare mai mici decât rețelele 2G (așa cum a rezultat în cazurile Marii Britanii, Greciei), justifică în continuare tarife mai mari pentru operatorii care utilizează în mod exclusiv tehnologia 2G

Conform principiului neutralității tehnologice, nu trebuie să existe diferențe de abordare din punctul de vedere al reglementării în funcție de platforma/tipul de rețea publică de telefonie mobilă utilizată de operatori pentru terminarea apelurilor la puncte mobile. Astfel, serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețelele publice de telefonie trebuie incluse în aceeași piață relevantă a produsului, indiferent de tehnologia utilizată.

De altfel, modelul LRIC finalizat în iulie 2006 se bazează în exclusivitate pe tehnologia 2G, astfel încât rezultatele modelului pot fi aplicate atât operatorilor care au dezvoltat rețele bazate exclusiv pe această tehnologie, cât și operatorilor care dețin rețele mixte.

Recentele proiecte la nivel european privind armonizarea utilizării benzilor de frecvențe radio de 900 MHz și 1800 MHz, prin introducerea serviciilor de comunicații electronice de generația a treia în benzile de 900 MHz și 1800 MHz, deschid noi oportunități pentru operatorii cărora le-au fost asignate canale în aceste benzi de frecvențe. De altfel, ANC a lansat spre consultare publică un proiect de decizie prin care propune crearea mecanismelor tehnice și administrative necesare pentru o armonizare a utilizării benzilor de frecvențe aflate în discuție în acord cu cerințele ce privesc neutralitatea tehnologică și neutralitatea serviciilor.

ANC apreciază că, deși nu dispune în prezent de un model de calculație a costurilor pentru un operator ipotetic eficient, care să fundamenteze într-un mod optim simetria tarifelor pentru serviciile de terminare la puncte mobile, resursele de spectru de care dispun S.C. Cosmote RMT S.A. și S.C. Telemobil S.A. nu sunt de natură să justifice perpetuarea asimetriei până la implementarea noului model de calculație a costurilor. Astfel, S.C. Cosmote RMT S.A. poate utiliza 63 de canale în banda de 1800 MHz și, respectiv, 50 de canale în banda de 900 MHz, în mod aproximativ similar cu numărul de canale utilizat de S.C. Orange România S.A. și S.C. Vodafone România S.A.

În ceea ce privește fundamentarea în funcție de costuri, condiție esențială în opinia ANC pentru ca aplicarea principiului simetriei să conducă la beneficii sociale, apreciem că, întrucât adoptarea proiectului de Recomandare a Comisiei Europene privind reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și la puncte mobile va conduce la diminuarea costului eficient al furnizării serviciilor de terminare, această situație nu prejudiciază țintirea în prealabil a simetriei, la nivelul de 5,03 eurocenți/minut. Pe de altă parte, apreciem că țintirea simetriei nu trebuie să prejudicieze evoluția preconizată a metodologiei de calculare a costurilor, în acord cu armonizările la nivel european și pe măsura evoluției mediului concurențial din România.

În ceea ce privește cazul Marii Britanii, comparația s-a realizat între costurile unei rețele mixte 2G/3G și costurile unei rețele exclusiv 3G (și nu 2G). Autoritatea de reglementare (Ofcom) a precizat

că diferențele înregistrate la nivelul costurilor sunt rezultatul estimărilor utilizate în model și este posibil să nu reflecte diferențele de cost exogene între operatori.

b) Introducerea recentă a portabilității numerelor își va face simțite efectele peste o anumită perioadă, în viitorul apropiat fiind necesară sprijinirea concurenței prin permiterea practicării unor tarife mai mari de către operatorii mici

Portabilitatea numerelor reprezintă un factor cu influență directă asupra pieței cu amănuntul, fiind un element în plus care facilitează concurența la nivel de servicii. La nivel cu amănuntul, portabilitatea nu este singurul element pe care se bazează strategia de afaceri a unui furnizor. Întregul plan de marketing, politica de atragere și reținere a clienților sunt elemente cel puțin la fel de importante.

Decalajul între utilizatorii „post paid” și „pre-paid” ce se reflectă și în diferența între cota de piață în funcție de numărul de utilizatori și cea în funcție de venituri poate fi în exclusivitate rezultatul strategiei urmărite de către fiecare operator pe piața cu amănuntul, pentru atragerea și/sau reținerea utilizatorilor. De altfel, argumentul privind imposibilitatea operatorului de a atrage utilizatori „corporate” (persoane juridice) datorită constrângerilor legate de imposibilitatea păstrării numărului de telefon este contracarat chiar de cifrele prezentate de către respondent, care arată o scădere a numărului de utilizatori persoane juridice în a doua jumătate a anului 2008, perioadă în care portabilitatea numerelor a devenit pe deplin funcțională, ceea ce semnifică faptul că, deși portabilitatea poate exercita o influență în acest sens, capacitatea de menținere și de atragere de noi clienți este determinată în principal de alți factori, independent de cuantumul tarifului pentru serviciul de terminare.

De aceea, argumentul privind influența asimetriei asupra capacității de a concura pe segmentul „post-paid” într-un mod similar cu segmentul „pre-paid” nu este valid pentru stabilirea nivelului tarifelor de interconectare deoarece nu există diferențe la nivelul serviciilor furnizate, implicit al costurilor de furnizare a serviciului. Pe de altă parte, nu se poate permite subvenționarea anumitor servicii furnizate la nivelul pieței cu amănuntul din tarifele încasate pe piețele de gros pe care operatorii dețin putere semnificativă. Concurența nu poate fi influențată în mod pozitiv prin menținerea asimetriei după ce raționamentul adoptării acesteia pe o perioadă limitată nu își mai găsește aplicabilitate.

c) Dezechilibrul traficului, recunoscut explicit în proiectul de Recomandare, este o consecință directă a lipsei concurenței pe piață și acționează ca o barieră în calea dezvoltării

Considerăm că practicarea asimetriei într-un orizont de timp limitat poate conduce la creșterea competitivității relative a furnizorilor de mici dimensiuni, însă perpetuarea asimetriei pe o perioadă prea îndelungată riscă să genereze dezavantaje la nivelul întregii piețe, cum ar fi descurajarea investițiilor eficiente. De altfel, motivarea citată nu este decât prezentarea situației de fapt la momentul actual, nicidecum o soluție pe termen lung pentru menținerea asimetriei.

Așa cum am menționat anterior, poziția clar exprimată a Comisiei Europene este în defavoarea menționării dezechilibrelor de volume de trafic în justificarea diferențierii tarifelor de terminare (cazurile FR/2008/0812, FR/2007/0669), considerând că acestea nu sunt elemente de natură exogenă, ci dimpotrivă, aflate în controlul operatorilor.

În privința plăților nete, trebuie menționat faptul că obiectivul reglementării nu este acela de a uniformiza sumele încasate și plătite de către operatori pentru serviciile de interconectare, ci acela de a da posibilitatea operatorilor de a-și recupera costurile la un nivel eficient.

15. Utilizarea de către ANC, în cazul serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe a nivelului-țintă rezultat din modelul LRIC dezvoltat pentru S.C. Romtelecom S.A., deși există diferențe majore în ceea ce privește structura rețelei și echipamentele folosite de operatorul dominant, pe de o parte, și de ceilalți operatori, pe de altă parte

Așa cum am arătat și în cadrul consultărilor avute în cazul piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie, ANC consideră că, în aceste cazuri, impunerea unor obligații de control al tarifelor prin dezvoltarea unor modele de cost ar reprezenta un consum de resurse mult prea mare în raport cu beneficiile așteptate pentru majoritatea operatorilor alternativi și chiar pentru Autoritate, iar varianta construirii unui singur model de calculație a costurilor eficiente pentru operatorii alternativi, în condițiile în care există o gamă largă de platforme, tehnologii și arhitecturi de rețea utilizate, și în special o mare varietate de modele de afaceri, ar reprezenta un exercițiu arbitrar, al cărui rezultat ar fi foarte dificil de validat.

Prin urmare, ANC a propus ca nivelul tarifului țintă pentru cei 37 de operatori alternativi desemnați cu putere semnificativă să fie stabilit pe baza metodei benchmarking, nivelul de referință fiind costul eficient de interconectare la nivel regional al S.C. Romtelecom S.A., calculat pe baza modelului LRIC. Măsura de utilizare a costului de interconectare la nivel regional al S.C. Romtelecom S.A. drept țintă pentru reglementarea tarifelor de terminare ale celorlalți operatori este proporțională cu obiectivul simulării condițiilor unei piețe concurențiale.

16. Dezvoltarea unui nou model LRIC de tip „bottom-up” de către ANC

Potrivit proiectului de Recomandare a Comisiei Europene privind reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și la puncte mobile, dezvoltarea noului model de calculație a costurilor trebuie să se realizeze până în anul 2012, cu posibilitatea ca statele membre să aplice o metodă alternativă, eventual metoda benchmarking, până în anul 2014.

Având în vedere aceste dispoziții, în observațiile transmise se propune, avându-se în vedere și diferența semnificativă între rata medie de terminare a apelurilor la puncte mobile în UE, ca tariful de 5,03 eurocenți/minut să se aplice până în anul 2012, iar pentru următorii doi ani ANC să stabilească un tarif țintă stabilit prin metoda benchmarking, în concordanță cu principiul utilizării eficiente a resurselor ANC.

De asemenea, tot în observațiile transmise se propune eliminarea obligației de fundamentare în funcție de costuri pe baza unui nou model LRIC.

Referitor la prevederile proiectului de recomandare, termenele menționate în cuprinsul acesteia reprezintă termene maxime avute în vedere pentru dezvoltarea modelelor de calculație a costurilor, și nu obiective ale autorităților de reglementare. De asemenea, aplicarea metodei benchmarking nu reprezintă decât o măsură excepțională, tranzitorie, pentru autoritățile de reglementare care nu pot mobiliza resursele necesare dezvoltării unui model de cost; cazul este prezentat ca o măsură de excepție, ce nu poate fi aplicabilă ANC având în vedere că tarifele actuale ale S.C. Orange România S.A. și S.C. Vodafone Romania S.A. au parcurs deja o etapă spre orientarea în funcție de costuri, pe baza unui model de cost. Decizia utilizării metodei benchmarking ulterior atingerii unui nivel al tarifelor stabilite pe baza unui model LRIC ar reprezenta o abordare irațională și nefundamentată. De asemenea, ANC consideră că beneficiile pe care le poate aduce elaborarea unui astfel de model justifică pe deplin consumul de resurse implicat. Observația este cu atât mai surprinzătoare cu cât același operator care solicită prelungirea termenului de dezvoltare a modelului consideră, în același timp, că modificarea condițiilor din piață necesită revizuirea tarifelor deja stabilite.

Cu privire la dezvoltarea unui nou model, precizăm că acesta va fi dezvoltat ulterior adoptării de către Comisia Europeană a proiectului de Recomandare privind reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și la puncte mobile (preconizată a avea loc în cursul anului 2009), pe baza principiilor și metodologiilor stabilite în aceasta.

Așa cum s-a precizat și în expunerea de motive, poziția ANC este aceea că modelul „bottom-up” este, în practică, cea mai potrivită soluție de implementat, însă va ține seama de prevederile viitoarei Recomandări.

Astfel, Autoritatea consideră că nu este justificată menținerea actualului model de cost, finalizat în 2006, pe o perioadă ce depășește anul 2011, întrucât modelul existent se referă la un operator eficient ce operează la scara S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A., și, în plus, modelează doar costurile unei rețele 2G, în timp ce evoluția condițiilor de piață (noi tehnologii, dezvoltarea rețelelor 3G, depășirea pragului de 100% în ceea ce privește penetrarea serviciilor de telefonie la puncte mobile, intrarea furnizorilor de rețele publice de telefonie mobilă pe piața serviciilor de telefonie la puncte fixe etc.) creează premisele pentru modelarea unei rețele ipotetic eficiente pornind de la o combinație de tehnologii 2G și 3G în rețeaua de acces radio, precum și pentru reanalizarea metodologiilor de calculare a costurilor utilizate.

Prin urmare, ANC își menține punctul de vedere potrivit căruia este necesară dezvoltarea unui nou model de calculație a costurilor, care să stea la baza fundamentării tarifelor de terminare simetrice pentru toți furnizorii desemnați ca având putere semnificativă pe piețele relevante. De asemenea, având în vedere că dezvoltarea noului model LRIC se va realiza în orizontul de timp al prezentei analize de piață, eliminarea acestei obligații, pentru a fi apoi impusă după adoptarea recomandării, nu va face decât să amâne în mod nejustificat dezvoltarea noului model.

17. Influența fluctuației cursului euro/USD asupra tarifelor “reale” practicate de operatorii nereglementați ce a determinat, în practică, tarife „aproape simetrice” cu operatorii S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A.

Influența conjuncturală a fluctuațiilor cursului de schimb valutar asupra nivelului tarifelor trebuie privită în contextul în care practicarea unor tarife de interconectare denominate în diferite valute a fost opțiunea fiecărui operator (dintre cei care nu au fost supuși obligațiilor de control al tarifelor), iar evoluția cursului de schimb valutar are la bază atât considerente de natură economică, cât și o componentă parțial speculativă. La stabilirea pantei de ajustare propuse pentru furnizorii în sarcina cărora nu a fost impusă anterior obligația de fundamentare în funcție de costuri a tarifelor, ANC a luat în considerare diferențele între tarifele medii ponderate actuale (nereglementate) ale furnizorilor și ținta unor tarife simetrice, similar cu analiza realizată în cazul terminării apelurilor la puncte fixe.

Practica, observată de unii operatori, în ceea ce privește stabilirea în mod voluntar a unor tarife aproape simetrice, nu asigură respectarea principiului nediscriminării (întrucât tariful mediu de terminare încasat de operatori este mai mare decât cel reglementat pentru S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A.).

Panta de ajustare a tarifelor are obiectivul de a oferi operatorilor posibilitatea adaptării planurilor de afaceri. De altfel, așa cum menționează și unul din respondenți, tariful practicat în prezent este foarte apropiat de prima treaptă a pantei de ajustare, astfel încât este exclusă o distorsionare a planurilor de afaceri ale operatorului.

18. Discounturile de volum nu ar trebui interzise, pentru că acestea sporesc eficiența economică; chiar dacă argumentele ANC în defavoarea aplicării discounturilor de volum au o justificare, aceasta este valabilă doar pentru traficul originat de utilizatorii finali ai operatorilor direct interconectați, nu și în cazul traficului tranzitat

Economiile de scară, la care face referire respondentul, apar atunci când costul (total) mediu la nivelul companiei scade odată cu volumul producției. ANC este de acord cu faptul că economiile de scară contribuie la creșterea eficienței, în acest sens fiind introdus conceptul de „operator ipotetic eficient” pentru determinarea tarifului de interconectare, ce presupune atingerea unei scalabilități minime, și operarea în condiții de eficiență.

ANC consideră că practicarea unor reduceri ale tarifelor în funcție de volumul de minute terminate în rețeaua unui operator nu poate fi justificată în condițiile în care costurile determinate de

terminarea apelurilor nu depind de traficul realizat de un anumit beneficiar. Economii de scară înregistrate în cadrul unei rețele se datorează traficului total, iar posibilitatea unui/unor operatori interconectați de a beneficia de astfel de reduceri tarifare, pe baza volumului de trafic terminat într-o rețea de respectivul operator, reprezintă o alterare a principiului nediscriminării prin utilizarea unor baze de cost necorespunzătoare.

19. Monitorizarea respectării obligației privind plafoanele tarifare maxime impuse să se realizeze la intervale mai mici de timp, pentru a se evita blocarea unor sume de bani la operatorii care nu își îndeplinesc obligația; de asemenea, se solicită precizări suplimentare cu privire la consecințele eventualelor nerespectări ale nivelului plafonului tarifar

ANC consideră că monitorizarea anuală (sau pe intervalele propuse pentru aplicarea unui anumit tarif, după caz) a îndeplinirii obligațiilor este necesară și suficientă pentru asigurarea unui cadru predictibil de reglementare, evitând totodată constrângerile suplimentare asupra operatorilor, legate de raportarea trimestrială a volumelor de trafic pe paliere orare. ANC pornește de la premisa că o eventuală aplicare a unor tarife peste plafonul maxim admis, prin practicarea unor tarife în mod vădit mai mari, nu va putea fi implementată de niciun operator pentru că s-ar confrunta cu refuzul acceptării unor astfel de tarife din partea a cel puțin un Beneficiar, iar tarifele vor trebui oferite pe baze nediscriminatorii.

De altfel, modificarea tarifelor astfel încât să respecte plafonul maxim prevăzut în proiectele de decizii nu poate fi realizată fără semnarea unor acte adiționale la contractele de interconectare, prin urmare este probabil ca operatorii să aibă stimulente reduse de a modifica frecvent planurile tarifare, mai ales în condițiile în care nerespectarea nivelului mediu impus este sancționată de către Autoritate.

Așa cum s-a menționat și în cuprinsul expunerii de motive la proiectele de decizie, „ANC apreciază că menținerea obligației de a percepe același tarif maxim indiferent de palierul orar nu este proporțională cu natura problemelor identificate, având în vedere diversitatea schemelor tarifare la nivel cu amănuntul”. Flexibilitatea permisă de această prevedere trebuie totuși corelată cu obligația de a nu practica tarife de interconectare medii peste nivelul reglementat și cu obligația de nediscriminare, care restrâng capacitatea unui operator de a utiliza tarifele diferențiate pe paliere orare în detrimentul anumitor operatori cu care sunt încheiate acorduri de interconectare. Astfel, nediscriminarea trebuie să se manifeste în privința practicării unor tarife similare pentru aceleași paliere orare.

Dacă în urma verificării realizate de ANC se va constata nerespectarea obligației de control al tarifelor, atunci această faptă constituie contravenția prevăzută la art. 18 alin. (1) lit. k) din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002, care se sancționează cu amendă de la 5.000 lei la 100.000 lei pentru operatorii cu o cifră de afaceri de până la 5.000.000 lei, iar, pentru operatorii cu o cifră de afaceri de peste 5.000.000 lei, cu amendă în cuantum de până la 2% din cifra de afaceri, iar în cazul unor încălcări repetate, cu amendă în cuantum de până la 5% din cifra de afaceri. Individualizarea sancțiunii se va face în funcție de gravitatea faptei și a consecințelor sale asupra concurenței. De asemenea, ANC poate dispune toate măsurile necesare în vederea asigurării respectării obligației de control al tarifelor în respectivul caz.

20. Obligația de nu practica tarife excesive pentru serviciile conexe serviciilor de interconectare

În observațiile transmise s-a solicitat atât eliminarea acestei obligații, cât și impunerea unei obligații de fundamentare în funcție de costuri a acestor tarife.

De asemenea, un respondent consideră că ANC nu are dreptul de a impune obligația de a nu practica tarife excesive pentru serviciile necesare interconectării în absența unei analize de piață și a desemnării ca operator cu putere semnificativă, iar în cazul desemnării ca operator cu putere semnificativă această obligație este redundantă, fiind aplicabile prevederile legislației concurenței.

Obligația de a nu practica tarife excesive este o obligație de control al tarifelor, așa cum aceasta este prevăzută de art. 13 din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002. Astfel, obligația de control al tarifelor poate îmbrăca mai multe forme, de la cele mai puțin oneroase pentru furnizori (precum obligația de a practica tarife rezonabile sau de a nu practica tarife excesive), până la fundamentarea tarifelor în funcție de costuri, pe baza unor sisteme de contabilitate a costurilor. Dintre aceste instrumente, autoritatea de reglementare are posibilitatea de a-l alege pe cel mai adecvat, cu respectarea principiului proporționalității.

De asemenea, precizăm că obligația de a nu practica tarife excesive pentru serviciile conexe serviciilor de interconectare este impusă în urma realizării unei analize de piață, întregul set de documente supus consultării publice constituind analiza de piață realizată de Autoritate pe piețele relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile, care, similar piețelor serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, includ serviciile auxiliare/suport fără de care nu se poate realiza interconectarea cu o rețea publică de telefonie mobilă în vederea terminării apelurilor. Astfel, în acest caz, a fost respectată în totalitate procedura legală pentru impunerea unei astfel de obligații.

Cât despre imposibilitatea ANC de a impune o astfel de obligație deoarece practicarea unor tarife excesive este sancționată de prevederile Legii nr. 21/1996, fără a intra în teoria reglementării piețelor de comunicații electronice, precizăm că rolul reglementării *ex ante* este de preveni apariția unor practici anticoncurențiale, care într-adevăr, *ex post* sunt sancționate de Consiliul Concurenței. Nu numai practicarea unor tarife excesive, dar, spre exemplu, și comportamentul discriminatoriu al unui agent economic cu putere dominantă sunt sancționate de legislația concurenței. Diferența între intervenția ANC și cea a Consiliului Concurenței se referă, în principal, la momentul realizării intervenției și scopul acesteia, chiar dacă în final, ambele autorități au ca obiectiv promovarea concurenței pe piață.

Astfel, în urma identificării de către ANC a posibilității apariției unor probleme determinate de tarifarea excesivă de către anumiți operatori a serviciilor de interconectare conexe, Autoritatea a propus impunerea unei obligații corespunzătoare pentru a preveni apariția unui astfel de comportament. ANC consideră că este proporțională impunerea unei obligații privind interzicerea practicării unor tarife excesive cu privire la aceste servicii, astfel încât tarifele pentru serviciile conexe serviciilor de interconectare să nu fie utilizate ca un instrument de refuz/tergiversare al accesului. În cazul în care, în urma negocierilor comerciale, doi operatori nu ajung la un acord, aceștia se pot adresa ANC, care se va putea pronunța în cadrul procedurii de soluționare a litigiilor cu privire la nivelul tarifelor percepute, ținând cont de condițiile specifice ale cazului respectiv.

B. Obligația de nediscriminare

1. În observațiile transmise un respondent consideră că implementarea obligației de nediscriminare provoacă pierderi majore în relațiile cu operatorii internaționali, în timp ce un altul solicită ca obligația de nediscriminare să fie aplicată numai cu privire la traficul originat de utilizatorii finali ai operatorului cu care există încheiat acordul de interconectare, nu și traficul tranzitat.

De asemenea, se solicită eliminarea obligației de nediscriminare cu privire la serviciile asociate interconectării, solicitare motivată prin lipsa unei obligații similare impuse cu privire la serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe.

Însă, un alt operator solicită aplicarea obligației de nediscriminare internă inclusiv cu privire la tarife.

Cu privire la această observație, ANC precizează în primul rând că *Recomandarea CE* nu distinge între serviciile de terminare incluse în piață în funcție de originea apelurilor terminate. Așa cum s-a arătat mai sus, din punct de vedere tehnic, nu există nicio deosebire între terminarea unui apel originat în rețele din afara României și un apel originat în România, preluat din rețeaua solicitantului sau din tranzit prin rețeaua solicitantului, astfel încât costul terminării unui apel este același.

În ceea ce privește „*obligația de nediscriminare cu referire la serviciile asociate interconectării*”, trebuie precizat că toți operatorii desemnați cu putere semnificativă pe piețele de terminare a apelurilor la puncte fixe în propriile rețele au obligația să aplice condiții echivalente de interconectare în circumstanțe echivalente tuturor persoanelor care solicită sau care beneficiază deja de interconectarea cu rețeaua publică de telefonie pe care aceștia o operează, în vederea terminării apelurilor la puncte fixe. Așadar, acestora li se aplică obligația de nediscriminare inclusiv în ceea ce privește condițiile în care sunt oferite serviciile asociate interconectării. De asemenea, ANC a identificat necesitatea impunerii acestei obligații de nediscriminare și în ceea ce privește serviciile asociate serviciilor de interconectare în vederea terminării apelurilor la puncte mobile.

Referitor la aplicarea obligației de nediscriminare internă cu privire la tarifele practicate, potrivit dispozițiilor art. 8 și art. 10 alin. (1) din Directiva 2002/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (Directiva privind accesul), stabilirea obligației de nediscriminare trebuie să aibă în vedere natura problemei identificate, să fie proporțională și justificată în ceea ce privește obiectivele stabilite prin Directiva-cadru.

De asemenea, potrivit considerentului (17) din Directiva privind accesul, principiul nediscriminării este menit să garanteze că furnizorii cu putere semnificativă nu denaturează concurența prin acțiunile lor, în special în cazul în care este vorba despre întreprinderi integrate pe verticală care furnizează servicii concurenților de pe piețele din aval.

În plus, ANC nu a identificat o piață relevantă susceptibilă de reglementare *ex ante* pentru serviciile de telefonie furnizate la puncte mobile utilizatorilor finali. În aceste condiții, recurgerea la practici de tip „margin squeeze” (diferența între tarifele cu amănuntul și tarifele de gros percepute furnizorilor care oferă servicii similare este stabilită într-o manieră de natură să producă efecte anticoncurențiale) poate fi sancționată în conformitate cu prevederile legislației concurenței.

Prin urmare, ANC apreciază că orice distorsionare a concurenței datorată unor subvenționări încrucișate incorecte, bazate pe diferențele tarifare între apelurile realizate în rețea și apelurile în afara rețelei, trebuie remediată prin intermediul unui mecanism eficient de control al tarifelor la nivelul pieței de gros, care să asigure că tarifele serviciilor de terminare a apelurilor reflectă exclusiv costurile furnizării eficiente a serviciilor și nu permit obținerea unor profituri excesive. Acest mecanism eficient de control este implementat de ANC prin intermediul modelului LRIC.

2. Implementarea obligației de nediscriminare în ceea ce privește terminarea traficului internațional

Anumiți operatori susțin că o legătură de interconectare utilizată pentru transportul traficului de origine națională nu poate fi utilizată și pentru transportul traficului de origine internațională, aducând în acest sens o serie de argumente tehnice referitoare la facilitățile necesare traficului instalate doar în anumite centrale, timeri diferiți la nivel de semnalizare SS7, managementului diferit al capacităților instalate, configurarea bidirecțională a fluxurilor de interconectare etc.

De asemenea, operatorii arată că este necesară încheierea unui acord de interconectare separat pentru terminarea traficului internațional față de cel pentru terminarea traficului național având în vedere existența unui risc de neplată mai mare în cazul traficului internațional ceea ce necesită prevederi distincte parte a unor contracte diferite.

Totodată, se consideră că prin Decizia președintelui ANRC nr. 1.284/2004 privind soluționarea litigiului dintre S.C. Netmaster Communications S.R.L. și S.C. Mobifon S.A., autoritatea de reglementare a recunoscut dreptul operatorilor de a stabili unul sau mai multe categorii de contracte pentru serviciile prestate, în funcție de politica comercială.

Pe de altă parte, un alt operator consideră necesară includerea unor prevederi exprese care să interzică operatorilor de telefonie mobilă impunerea unor contracte distincte și a folosirii unor capacități de interconectare separate pentru traficul național față de cel internațional.

Din punct de vedere tehnic, cele două tipuri de trafic, internațional și național, sunt identice, de aceea nu se justifică utilizarea unor circuite de interconectare diferite pentru cele două tipuri de trafic; o astfel de practică a fost utilizată de operatori în scopul limitării creșterii celorlalți operatori pe piața apelurilor internaționale de intrare, prin limitarea capacității oferite la interconectare.

Argumentele tehnice oferite (timeri diferiți la nivel de semnalizare SS7, punctele de semnalizare internaționale, respectiv facilități la nivelul nodurilor de comutație) fac referire la aspecte tehnice legate de gestiunea traficului internațional generate de alte componente tehnice decât legăturile propriu-zise de interconectare (rețeaua de semnalizare SS7, respectiv comutatoarele). Prin urmare, acestea nu depind de modul în care este realizată fizic legătura de interconectare.

De asemenea, s-a menționat faptul că lipsa managementului diferit al capacităților instalate (național/internațional) ar conduce la creșterea riscului de congestionare subită a legăturilor de interconectare în cazul unei migrări bruște a traficului de terminare în rețeaua Operatorului de la un intermediar la altul și totodată nu ar mai permite monitorizarea dedicată a traficului internațional, cu impact asupra procesului de rezolvare a problemelor de calitate aferente traficului internațional. În această situație, operatorul cel mai afectat și totodată direct responsabil pentru apariția congestiilor ar fi operatorul intermediar care, neluând la timp măsuri de suplimentare a capacității de interconectare (cerere de suplimentare transmisă Operatorului, conform termenelor stabilite) pentru evitarea unei congestii, ar putea fi penalizat de operatorul care îi furnizează traficul prin obligarea la plata unor penalități contractuale sau chiar a rezilierii contractului respectiv.

Unii operatori de rețele publice de telefonie mobilă au argumentat că utilizarea unei infrastructuri de interconectare comune pentru terminarea atât a traficului național, cât și a celui internațional în rețelele proprii va presupune configurarea unidirecțională a unei părți a legăturilor aferente traficului internațional de ieșire, conducând astfel la o ineficiență în utilizarea resurselor disponibile. În fapt, la momentul instalării unor circuite de interconectare cu alte rețele din România care ar urma să transporte și trafic internațional de terminare în rețelele publice de telefonie mobilă, infrastructura aferentă traficului internațional de ieșire din rețelele mobile rămâne aceeași din punct de vedere al capacității și configurației de interconectare, atât aceasta, cât și traficul aferent nefiind afectate în niciun fel de introducerea acestor legături de interconectare. Prin urmare, din punct de vedere tehnic, arhitectura de interconectare pentru traficul internațional de ieșire din rețelele publice de telefonie mobilă își păstrează eficiența globală anterioară.

De asemenea, configurarea bidirecțională a legăturilor aferente traficului internațional ar fi posibilă numai în cazul în care operatorii cu care s-ar interconecta ar încheia un număr suficient de mare de acorduri de interconectare cu operatori internaționali în vederea preluării și rutării traficului

internațional de ieșire din rețelele publice de telefonie mobilă. Astfel, o eventuală condiționare a implementării legăturilor pentru traficul internațional, separat de cel național, ar presupune obligarea Beneficiarului să achiziționeze servicii care nu îi sunt necesare sau pe care nu le-a solicitat.

ANC precizează că, în ceea ce privește expunerea financiară mai mare ca urmare a unui risc de neplată ridicat în cazul traficului internațional, operatorii de telefonie mobilă au aceeași expunere financiară ca și în cazul traficului național, în condițiile în care tariful serviciului de terminare la puncte mobile al apelurilor este același, singura variabilă fiind nivelul traficului de interconectare.

De asemenea, ANC învederează că operatorii de telefonie mobilă au posibilitatea de a utiliza diferite metode pentru protejarea împotriva riscului de neplată. De altfel, în practică, din informațiile ANC, acești operatori utilizează anumite instrumente comerciale în relațiile cu ceilalți operatori, cum ar fi solicitarea constituirii unor scrisori de garanție bancară.

În ceea ce privește dreptul operatorilor de a încheia mai multe acorduri de interconectare, în conformitate cu prevederile Deciziei președintelui ANRC nr. 1.284/2004 privind soluționarea litigiului dintre S.C. Netmaster Communications S.R.L. și S.C. Mobifon S.A., Autoritatea a stabilit că operatorii pot încheia unul sau mai multe categorii de contracte pentru serviciile prestate **ținând cont în acest demers de obligațiile prevăzute în cadrul de reglementare**. De asemenea, trebuie reținut că decizia menționată specifică circumstanțele în care pot exista mai multe acorduri care să guverneze relațiile dintre părți, acestea fiind „*în funcție de solicitările operatorilor interesați*” și „*de negocierile dintre părți*”. Prin urmare, aceasta ar trebui să fie o situație dorită și agreată de ambele părți și nu impusă în mod unilateral și abuziv de una dintre părți.

Mai mult, dreptul operatorilor de a încheia unul sau mai multe contracte în vederea furnizării serviciilor de interconectare nu elimină obligația operatorilor de telefonie mobilă de a respecta obligația de furnizare a serviciilor de interconectare, precum și obligația de nediscriminare, ambele propuse a fi impuse în sarcina tuturor operatorilor de rețele publice de telefonie mobilă. În acest context, ANC consideră că argumentul riscului de neplată adus în sprijinul necesității unor contracte de interconectare separate sugerează intenția nerespectării acestor obligații.

Față de solicitarea unui operator de includere a unor prevederi exprese care să interzică Operatorilor impunerea unor contracte distincte și a folosirii unor capacități de interconectare separate pentru traficul național față de cel internațional, Autoritatea consideră că asemenea prevederi nu sunt necesare, întrucât respectarea de către operatori a setului de obligații creează premisele înlăturării unor astfel de abuzuri.

C. Obligația de furnizare a unor servicii și de acces la anumite facilități

1. Efortul necesar pentru implementarea întregului set de măsuri propus de ANC va fi disproporționat față de beneficiile estimate, susținându-se că pentru a putea garanta respectarea tuturor termenelor reglementate va fi necesară suplimentarea capacităților de interconectare și angajarea de personal de specialitate - tehnic, operațional etc.

Unele dintre problemele cu care operatorii s-au confruntat cel mai frecvent în ceea ce privește interconectarea au fost întârzierile nejustificate în diverse etape ale procesului. Astfel, dacă setul de măsuri propuse va conduce, printre altele, și la garantarea respectării tuturor termenelor pentru orice solicitare, atunci ANC consideră că reglementarea își atinge scopul și că beneficiul total pentru piață (și nu doar beneficiul pentru operatorul reglementat) depășește costurile.

2. Furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării apelurilor la puncte mobile

În observațiile transmise se susține necesitatea impunerii încheierii unui acord de interconectare între operatori, chiar și în situația în care aceștia nu sunt interconectați direct, ci prin intermediul unui operator de tranzit interconectat cu ambii operatori. Operatorul motivează prin

necesitatea protejării operatorilor de telefonie mobilă și a abonaților acestora de eventuale fraude sau practici abuzive pe care le-ar produce lipsa acordurilor directe.

Totodată, operatorul susține că „furnizarea serviciilor de tranzit nu trebuie să reprezinte o obligație, ci mai degrabă o opțiune pentru furnizorii de servicii de telefonie mobilă”, deoarece congestiile care se pot crea în anumite puncte de interconectare între Operator și operatorul de tranzit impun actualizări rapide și costisitoare în relația cu operatorii prin care se realizează tranzitul.

În plus, operatorul susține necesitatea marcării traficului de tranzit și consideră dăunător și contraproductiv punctul de vedere al ANC conform căruia serviciul de marcarea a apelurilor de tranzit nu este necesar pentru furnizarea interconectării. Argumentele prezentate de operator se referă la imposibilitatea facturării corecte a traficului de tranzit nemarcat în cazul decontării directe și la imposibilitatea de a testa în mod complet „end-to-end” apelurile pentru a le monitoriza ulterior calitatea.

ANC consideră abuzivă practica impunerii încheierii unui acord de interconectare operatorilor care nu sunt direct interconectați și în consecință consideră nejustificat refuzul furnizorului de rețele publice de telefonie mobilă de a termina în rețeaua proprie traficul tranzitat prin rețeaua altor furnizori de rețele de comunicații electronice.

De asemenea, faptul că, înainte de a fi terminat la un punct mobil, apelul a tranzitat una sau mai multe rețele nu schimbă în niciun fel natura serviciului furnizat de Operator, acesta fiind tot un serviciu de interconectare în vederea terminării apelurilor la puncte mobile, indiferent de originea lui. Precizăm totodată că, în prezent, obligația de a furniza servicii de interconectare în vederea tranzitului comutat incumbă doar S.C. Romtelecom S.A. În celelalte cazuri, încheierea unor acorduri de interconectare în vederea realizării tranzitului se realizează comercial, obligația care incumbă părților fiind cea de negociere cu bună-credință a unui astfel de acord. Cu toate acestea, în cazurile în care astfel de acorduri sunt încheiate, așa cum am precizat mai sus, considerăm că refuzul de a termina apelurile tranzitate printr-o altă rețea este abuziv.

În ceea ce privește necesitatea marcării traficului de tranzit, ANC își menține opinia că serviciul de marcarea a apelurilor tranzitate nu este necesar pentru furnizarea interconectării, cu atât mai mult cu cât chiar și în observațiile transmise se menționează alternativa decontării în cascadă ca soluție la problema facturării posibil incorecte în cazul decontării directe. De asemenea, calitatea „end-to-end” a serviciului furnizat către utilizatorii finali nu este legată de marcarea sau nemarcarea traficului transmis printr-un intermediar, marcarea traficului fiind doar un serviciu stabilit între operatori la nivel de gros.

3. Necesitatea impunerii în sarcina S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A. a obligației de a oferi colocare (fizică sau virtuală) în cazul interconectării în spațiul acestora, având în vedere că în condiții similare această obligație a fost impusă în sarcina S.C. Romtelecom S.A. și că operatorii mobili menționați au un comportament abuziv, refuzând să pună la dispoziția solicitanților spațiu pentru colocare

Referitor la acest aspect, nu au fost înregistrate solicitări sau plângeri ale altor operatori în afara celui care a formulat această observație, ceea ce arată fie că punerea la dispoziție a unor spații pentru colocarea echipamentelor nu a constituit o problemă, fie că au fost stabilite de comun acord alte soluții de interconectare care nu au necesitat colocarea în spațiul operatorului de rețele publice de telefonie mobilă.

Prin urmare, ANC nu consideră necesară impunerea obligației de a oferi servicii de colocare în sarcina S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A.

4. Recunoașterea necesității constituirii scrisorii de garanție bancară ca precondiție a intrării în vigoare a acordului de interconectare, respectiv a posibilității de executare a scrisorii în caz de neplată, cumulativ cu suspendarea serviciilor.

Alt operator solicită ca toate detaliile aferente scrisorii de garanție bancară să fie stabilite în mod diferențiat în fiecare contract de interconectare, pentru fiecare Beneficiar în parte, datorită dificultății stabilirii unor condiții general valabile.

ANC consideră că protejarea împotriva riscului de neplată a facturilor se poate realiza prin diferite mijloace, neputându-se impune constituirea unei scrisori de garanție bancară. Însă, în cazul în care un operator decide utilizarea acestui instrument, trebuie respectate obligațiile de transparență și nediscriminare.

Faptul că în acest moment sunt aplicate condiții diferite referitoare la scrisoarea de garanție în contractele de interconectare ale aceluiași operator constituie unul din motivele pentru care ANC a considerat că este necesar ca Operatorul să publice în oferta de referință pentru interconectare (ORI) procedura și cazurile de solicitare a constituirii unei scrisori de garanție bancară, modul de calcul al cuantumului acesteia, termenele în care aceasta trebuie constituită, precum și cazurile în care încetează obligația de constituire a scrisorii de garanție bancară, astfel încât să fie asigurat un tratament transparent și nediscriminatoriu al tuturor operatorilor care solicită interconectarea.

5. Furnizarea unei capacități suplimentare a legăturii de interconectare

a) Condiționarea livrării unei capacități suplimentare a legăturii de interconectare de existența unei capacități disponibile, precum și de gradul de utilizare de 100% a capacității deja alocate. Un operator propune chiar retragerea capacității instalate, dacă Beneficiarul nu o folosește. De asemenea, se solicită stabilirea capacității minime care poate fi comandată

ANC nu poate fi de acord cu astfel de condiționări, care ar crea premisele unor abuzuri din partea operatorilor cu putere semnificativă. De altfel, operatorii de rețele publice de telefonie mobilă pot utiliza proceduri de previzionare a comenzilor de capacitate, care le-ar permite cunoașterea din timp a necesităților din perioada următoare, astfel încât să se poată asigura că există capacitate disponibilă la momentul comenzii. În ceea ce privește gradul de utilizare a capacității alocate, având în vedere că operatorii interconectați suportă anumite costuri pentru a avea la dispoziție capacitatea alocată, considerăm că aceștia sunt cei mai în măsură să aprecieze gradul optim de utilizare a capacității alocate, față de care le sunt necesare capacități suplimentare.

În ceea ce privește minimul de capacitate care poate fi comandat, considerăm că nu este necesară includerea unor astfel de detalii în proiectele de decizii, acestea urmând a fi prevăzute în cadrul ORI.

b) Extinderea termenului de livrare a capacității suplimentare de la 30 de zile la 45 de zile lucrătoare sau 3 luni, argumentându-se că, în prezent, infrastructura este dimensionată potrivit nevoilor proprii și pentru orice cerere care vizează extinderea acestei infrastructuri este necesară o anumită perioadă pentru cumpărarea de servicii adiționale

Așa cum am precizat și mai sus, operatorii de rețele publice de telefonie mobilă pot utiliza proceduri de previzionare a comenzilor de capacitate, care le-ar permite cunoașterea din timp a necesităților pentru perioada următoare, astfel încât să își poată dimensiona infrastructura nu doar potrivit propriilor nevoi, ci și în conformitate cu cerințele Beneficiarilor. De asemenea, termenul în cauză a fost stabilit avându-se în vedere și termenul impus pentru același serviciu unui operator cu putere semnificativă pe o altă piață relevantă.

6. Condițiile de furnizare a legăturilor de interconectare

Referitor la obligația de a publica în ORI condițiile de furnizare a legăturilor de interconectare, un operator consideră nefezabil tehnic ca singura soluție de interconectare să fie furnizarea de către Operator legăturii de interconectare dintre punctele de acces ale celor două părți.

De asemenea, anumiți operatori susțin că existența unei legături fizice între spațiile operatorilor nu este suficientă pentru realizarea interconectării, fiind necesară și îndeplinirea altor condiții, precum: disponibilitatea legăturii fizice și existența capacității libere pentru interconectare, posibilitatea ca echipamentele de transmisiuni să poată transporta fluxuri și trafic de voce și existența porturilor libere în ambele comutatoare.

ANC precizează că nu a impus în sarcina operatorilor de rețele publice de telefonie mobilă obligativitatea utilizării unei singure soluții de interconectare, respectiv furnizarea legăturii de interconectare dintre punctele de acces ale celor două părți.

Cât privește soluția de interconectare, precum și responsabilitatea cu privire la instalarea legăturii de interconectare, ANC precizează că operatorii cu putere semnificativă vor fi responsabili cu instalarea și operarea segmentului legăturii de interconectare cuprins între propriul punct de acces și punctul de interconectare, la capacitatea și caracteristicile tehnice solicitate de către Beneficiar, în măsura posibilităților tehnice.

De asemenea, ANC nu a impus obligații specifice cu privire la poziționarea punctului de interconectare, permițând operatorilor să stabilească detaliile tehnice referitoare la punctul de interconectare în funcție de condițiile specifice ale rețelelor celor doi operatori.

În ceea ce privește condițiile enunțate de respondenți pentru evaluarea fezabilității utilizării unei legături fizice existente între spațiile operatorilor, precizăm că acestea se analizează la momentul elaborării soluției tehnice pentru implementarea interconectării, urmând ca, în funcție de soluția tehnică agreată, acestea să fie ulterior realizate în perioada dedicată implementării prevederilor acordului de interconectare. Necesitatea acestei prevederi derivă din faptul că o legătură fizică existentă presupune și existența unei infrastructuri disponibile, ceea ce rezolvă de la început anumite probleme precum exercitarea dreptului de acces pe proprietăți, obținerea unor autorizații de construire și alte lucrări de inginerie civilă.

7. Termenele pentru remedierea defecțiunilor

Un operator solicită extinderea de la o oră la patru ore a termenului de demarare a activităților necesare pentru localizarea și remedierea defecțiunii, precum și pentru înlăturarea sau limitarea eventualelor pagube la segmentul legăturii de interconectare instalat și operat de către Operator.

Un alt operator nu este de acord cu posibilitatea operatorului interconectat de a remedia defecțiunile pe cheltuiala sa, urmând să recupereze cheltuielile aferente de la Operator, în cazul nerespectării de către acesta a termenului de demarare a demersurilor privind remedierea defecțiunilor apărute la segmentul propriu al legăturii de interconectare.

ANC a stabilit aceste termene ținând cont de necesitatea demarării cât mai urgente a activităților necesare pentru remedierea defecțiunilor apărute pe propriul segment al legăturii de interconectare în vederea asigurării maximizării disponibilității legăturii de interconectare. Termenul propus de patru ore ar prelungi nejustificat remedierea unei eventuale defecțiuni apărute la segmentul legăturii de interconectare.

De asemenea, a fost avut în vedere și termenul impus pentru același serviciu unui operator cu putere semnificativă pe o altă piață relevantă.

În ceea ce privește remedierea defecțiunilor de către Beneficiar, datorită dificultăților operaționale generate de accesul operatorului interconectat în spațiul Operatorului în vederea remedierii defecțiunii, ANC este de acord cu această observație și va modifica proiectul de decizie în mod corespunzător.

D. Obligația de transparență, inclusiv de publicare a ORI

1. Oportunitatea impunerii obligației de publicare a ORI

Anumiți operatori consideră nejustificată impunerea obligației de publicare a unei ORI, argumentând că procesul de interconectare s-a desfășurat în condiții foarte bune în perioada 2003-2008, că numărul litigiilor pe această temă este redus, iar numărul solicitărilor noi de interconectare a scăzut foarte mult în ultima perioadă. De asemenea, se solicită prezentarea în Expunerea de motive a deficiențelor identificate, defalcate pe operatori și pe anii în care au fost semnalate.

Caracterizarea făcută procesului de interconectare cu operatorii de rețele publice de telefonie mobilă în perioada 2003 - 2008 nu corespunde în mod necesar și real caracterizării pe care ar face-o și operatorii solicitanți sau beneficiari ai interconectării; în general, interconectarea cu rețelele operatorilor de rețele publice de telefonie mobilă s-a realizat, însă nu întotdeauna în mod optim, datorită deficiențelor exemplificate în Expunerea de motive.

Referitor la defalcarea deficiențelor identificate pe operatori și pe ani, ANC consideră că acest exercițiu nu este necesar, întrucât fundamentarea unor astfel de măsuri se realizează nu numai pe baza problemelor concrete întâmpinate la un moment dat într-o anumită relație de interconectare, dar și pe baza determinării problemelor potențiale care ar putea apărea și care pot fi prevenite prin intervenția Autorității. Astfel, dacă într-un caz, un anumit operator a acționat într-o manieră abuzivă, nu este exclus ca și alți operatori, la momente diferite de timp, să acționeze în aceeași manieră. Prin urmare, ANC a considerat necesară aplicarea remediilor în mod identic, nediscriminatoriu, tuturor operatorilor.

Inexistența unor litigii sau numărul redus al acestora nu reprezintă o dovadă a faptului că interconectarea a decurs în condiții bune. De altfel, o mare parte din operatorii care au reclamat abuzuri ale operatorilor de rețele publice de telefonie mobilă au declarat că evită deschiderea unui litigiu de teama unei degradări ulterioare semnificative a relației de afaceri cu operatorul reclamat.

Faptul că numărul solicitărilor noi de interconectare a scăzut și este de așteptat să scadă în continuare nu poate fi reținut ca argument pentru neimpunerea obligației de publicare a ORI. Publicarea unei ORI nu are ca unic scop realizarea primei legături de interconectare (deși nu este exclusă apariția unor noi operatori în piață, care să solicite interconectarea), ea servind și la optimizarea derulării contractelor de interconectare existente. Astfel, faptul că unii operatori au încheiat un număr semnificativ de contracte de interconectare reprezintă un argument în plus pentru impunerea obligației de publicare a ORI.

ANC este de părere că procesul de interconectare nu funcționează în condiții foarte bune, așa cum a declarat un operator, și că obligațiile propuse nu au de ce să conducă la o formalizare excesivă. Însă, dacă ANC va constata că operatorii vor interpreta abuziv obligațiile impuse și vor instaura o formalizare excesivă, de natură să împiedice buna funcționare a procesului de interconectare, atunci va lua măsurile care se impun.

Pentru toate motivele prezentate mai sus, precum și pentru cele incluse în Expunerea de motive, ANC respinge propunerea de a nu impune obligația de publicare a ORI.

Un alt operator consideră că impunerea obligației de a publica ORI în sarcina S.C. Cosmote RMT S.A., S.C. Telemobil S.A. și S.C. RCS & RDS S.A. ar fi disproporționată, argumentând că aceștia sunt operatori de mici dimensiuni și nu au cauzat probleme similare cu cele întâmpinate în relația de interconectare cu S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A.

Fiecare dintre acești operatori a fost desemnat ca având putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea. Prin urmare, indiferent de mărimea acestora, există posibilitatea practicării unui comportament anticoncurențial în ceea ce privește negocierea și implementarea acordurilor de interconectare. Faptul că anumiți operatori nu au întâmpinat probleme în relația cu S.C. Cosmote RMT S.A., S.C. Telemobil S.A. și S.C. RCS & RDS S.A. nu înseamnă că aceștia nu au avut un comportament anticoncurențial în relația cu alți operatori.

După cum s-a menționat și în Expunerea de motive, au existat probleme în negocierea și implementarea acordurilor de interconectare cu toți cei cinci operatori de rețele de publice de telefonie mobilă. Mai mult, S.C. Cosmote RMT S.A. și S.C. Telemobil S.A. nu au respectat obligația de transparență impusă prin Deciziile președintelui ANRC nr. 125/2003 și, respectiv, nr. 126/2003, într-o primă fază nepublicând informațiile solicitate.

Prin urmare, ANC va menține obligația de publicare a ORI în sarcina S.C. Cosmote RMT S.A., S.C. Telemobil S.A. și S.C. RCS & RDS S.A.

2. Prelungirea termenului de publicare a ORI

Anumiți operatori solicită extinderea termenului de publicare a ORI și a acordului standard de interconectare de la 2 luni la 4-6 luni, motivând prin complexitatea procesului de elaborare a ORI. Un operator argumentează în plus că doar procesul de investigare, identificare și a deschiderii accesului la noi potențiale puncte de interconectare decât cele oferite în prezent ar necesita un interval de timp de circa 3-4 luni.

Având în vedere comentariile primite, ANC acceptă extinderea de la 2 luni la 4 luni a termenului de publicare a ORI și a acordului standard de interconectare.

Totuși, ANC consideră greu de crezut că un operator nu își cunoaște propria rețea și caracteristicile acesteia, astfel încât să necesite o perioadă de 3-4 luni doar pentru procesul de investigare și identificare a punctelor de acces la care poate fi oferită interconectarea.

3. Termenele de notificare a modificărilor la ORI

Unii operatori solicită reducerea termenelor de notificare a modificărilor ORI de la 30 de zile la 15 zile, iar în cazul modificărilor de structură sau de mare întindere de la 7 luni la 1-2 luni, arătând că ORI nu va fi atât de amplă încât să necesite un proces îndelungat de revizuire.

Practica de reglementare în interconectare a arătat că termenele de notificare propuse sunt rezonabile și necesare scopului de asigurare a transparenței pe piață.

În ceea ce privește modificările de structură sau de mare întindere, acestea se referă la acele cazuri în care se propune practic o ORI nouă, substanțial diferită de versiunea anterioară. Din motive de asigurare a predictibilității și continuității proceselor de interconectare cunoscute de operatori, ANC nu încurajează astfel de practici, însă nici nu interzice dreptul operatorului de a-și modifica în întregime propria ORI. Dar, în acest caz, pentru a analiza conformitatea noii ORI cu obligațiile impuse, sunt necesare resurse umane și de timp care nu au fost alocate în prealabil de Autoritate pentru o astfel de activitate. Din aceste motive este necesară o perioadă de cel puțin 7 luni pentru notificarea unor astfel de modificări la ANC.

Această procedură este aplicabilă doar în cazul în care se operează modificări de structură sau de mare întindere. Prin urmare, în toate celelalte cazuri, notificarea ANC se face cu 30 de zile înainte de intrarea în vigoare a ORI, ceea ce asigură și flexibilitatea dorită pentru adaptarea acesteia la condițiile pieței.

4. Stabilirea unui termen de aprobare a variantelor inițiale ale ORI, precum și a unor proceduri prin care ANC să poată interveni asupra termenilor și condițiilor ORI

ANC nu consideră necesară schimbarea mecanismului consacrat prin care ORI este elaborată de operatorul în sarcina căruia a fost impusă obligația respectivă de transparență, tot operatorul fiind cel care poartă întreaga responsabilitate pentru conformitatea prevederilor ORI cu obligațiile impuse. ANC evaluează periodic modul în care operatorul respectă obligațiile care îi revin.

În ceea ce privește intervenția autorității de reglementare asupra ORI, art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 conferă ANC dreptul de a impune modificări ale ofertei de referință, pentru a asigura implementarea corespunzătoare a obligațiilor impuse în conformitate cu dispozițiile respectivei

ordonanțe. Prin urmare, nu considerăm necesară definirea unei proceduri suplimentare de modificare a termenilor și condițiilor ORI.

5. Necesitatea impunerii în sarcina Beneficiarilor a obligației de a furniza setul de parametri de calitate privitor la traficul transmis către rețeaua Operatorului; de asemenea, se mai solicită eliminarea obligației de publicare a informațiilor despre capacitățile funcționale oferite prin interfețele punctelor de acces, argumentând că efectuarea și actualizarea inventarului acestora presupune o activitate laborioasă și extrem de costisitoare, fără o reală eficiență

ANC precizează că prin deciziile ale căror proiecte au fost supuse consultării publice pot fi impuse obligații doar în sarcina operatorilor desemnați cu putere semnificativă pe piețele relevante. Prin urmare, impunerea unor obligații în sarcina Beneficiarilor se poate realiza prin acordurile de interconectare negociate între părți.

În ceea ce privește activitatea laborioasă și extrem de costisitoare pentru efectuarea și actualizarea inventarului capacităților funcționale oferite prin interfețele punctelor de acces, Autoritatea consideră greu de crezut că operatorii nu cunosc situația exactă a capacităților funcționale oferite prin interfețele punctelor de acces, care le-a fost necesară și până acum, cel puțin pentru nevoile proprii.

6. Incompatibilitatea periodicității actualizării informațiilor referitoare la denumirea și adresa fiecărui comutator unde se poate realiza interconectarea, respectiv „ori de câte ori” și „trimestrial”, optându-se pentru eliminarea termenului „trimestrial”

ANC consideră că termenii nu sunt incompatibili, asigurând că operatorii își respectă obligațiile de transparență.

7. Notificarea modificărilor aduse de Operator rețelei sale și desființării comutatoarelor

Anumiți operatori solicită reducerea termenului de notificare a modificărilor aduse rețelelor de la 3 luni la 15 zile și a termenului de notificare a desființării unui comutator de la 12 luni la 3 luni, pe care îl consideră rezonabil. Se susține că termenele lungi de notificare le limitează dreptul de a-și modifica rețeaua în conformitate cu propriile necesități și că evoluția rapidă a tehnologiei determină situații în care nu dispun cu 3 luni înainte de toate informațiile referitoare la modificare.

De asemenea, unul dintre operatori solicită precizări exprese privind plata de către Beneficiar a noilor forme de interconectare puse la dispoziție în situația în care acestea sunt necesare ca urmare a desființării unui comutator.

Totodată, același operator solicită ca intrarea în vigoare a acestor prevederi să se facă după o perioadă de timp egală cu termenul impus pentru notificarea desființării unui comutator, pentru a putea pune în practică deciziile luate anterior cu privire la modificări sau desființări.

Un alt operator solicită includerea unei prevederi separate în decizie referitoare la notificarea lucrărilor de mentenanță a rețelei.

Tot în observațiile transmise se propune ca doar modificările care afectează strict legătura de interconectare sau comutatorul implicat să fie notificate Beneficiarului, argumentându-se că există modificări la nivelul rețelei sale care au impact asupra relației de interconectare, dar nu direct, întrucât au loc exclusiv în interiorul rețelei.

ANC consideră că nu au fost înțelese corect prevederile proiectelor de decizie care se referă la notificarea modificărilor rețelei. În niciun caz această obligație de transparență nu împiedică un operator să își modifice rețeaua. Însă, atunci când aceste modificări afectează serviciile furnizate de Beneficiar, este normal ca acesta să fie informat din timp, astfel încât să poată lua decizia care îi servește cel mai bine propriile interese. În plus, este posibil ca, pentru optimizarea funcționării

interconectării, și Beneficiarul să efectueze modificări în propria rețea, determinate de modificările realizate de Operator, ceea ce necesită timp. Referitor la rapiditatea evoluțiilor tehnologice, ANC consideră în continuare că termenul de 3 luni este rezonabil.

În ceea ce privește desființarea unui comutator, aceasta determină o modificare majoră a arhitecturii de interconectare și poate avea un impact ridicat asupra unui operator (de exemplu, un operator mic, cu prezență locală). Astfel, acesta ar trebui să analizeze alte soluții de interconectare și măsura în care acestea se mai potrivesc propriului plan de afaceri, existând chiar posibilitatea ca acesta să renunțe la interconectarea cu rețeaua Operatorului.

Referitor la plata de către Beneficiar a noilor forme de interconectare puse la dispoziție în situația în care acestea sunt necesare ca urmare a desființării unui comutator, Autoritatea apreciază că în această situație Beneficiarului trebuie să i se asigure în continuare interconectare, în condiții echivalente celor inițiale, și doar dacă Beneficiarul solicită în mod expres alte condiții decât cele inițiale, acesta să plătească pentru ceea ce i se oferă în plus față de condițiile inițiale. Evident, „condițiile inițiale” vor fi considerate cele existente la data la care începe realizarea modificărilor notificate în rețeaua Operatorului.

În legătură cu intrarea în vigoare a acestor prevederi, ANC precizează că noile obligații impuse operatorilor cu putere semnificativă pe piețele serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile vor intra în vigoare după comunicarea în mod individual a deciziilor de desemnare ca furnizori cu putere semnificativă și de impunere de obligații. Aceste decizii își vor produce efectele doar pentru viitor, astfel încât modificările în rețea sau desființările de comutatoare deja notificate Beneficiarilor înainte de data comunicării acestor decizii își vor produce efectele în conformitate cu regimul aplicabil la momentul înștiințării Beneficiarilor, conform înțelegerii între părți. Însă, pentru orice modificare adusă de Operator rețelei sale care ar putea afecta serviciile furnizate de Beneficiar, care este decisă și notificată de către Operator Beneficiarilor după data comunicării deciziei individuale, vor fi aplicabile termenele de notificare stabilite de ANC.

În ceea ce privește notificarea lucrărilor de mentenanță a rețelei, apreciem că acestea nu intră în categoria modificărilor de rețea. Totuși, Autoritatea încurajează operatorii să stabilească astfel de detalii în cadrul ORI.

Cu privire la limitarea obligației de notificare a modificărilor în rețea doar la cele care afectează în mod direct Beneficiarii, ANC nu este de acord cu această propunere, deoarece Beneficiarul are dreptul să fie anunțat în legătură cu orice acțiune a Operatorului care i-ar putea afecta serviciile furnizate (pentru a lua, la rândul său, măsurile care se impun), chiar dacă aceste acțiuni nu se desfășoară în mod direct la nivelul legăturii de interconectare.

8. Un operator consideră că nu este necesară identificarea exhaustivă a punctelor rețelei unde se poate realiza interconectarea, argumentând că nu au fost primite solicitări în vederea realizării interconectării în alt punct al rețelei decât cele utilizate în prezent și că efortul generat de potențiala migrare ulterioară a unui număr de interconectări existente pe puncte noi de acces nu ar fi justificat și nu ar aduce niciun beneficiu concret părților implicate; în acest sens, se propune modificarea art. 6 alin. (4) din proiectele de decizii prin eliminarea precizării că este obligatorie asigurarea interconectării la oricare din punctele de acces „potrivit solicitării Beneficiarului” și includerea precizării că se asigură interconectarea la punctele de acces prevăzute în ORI

ANC apreciază argumentele prezentate ca pe o recunoaștere implicită a faptului că, până în prezent, operatorul a limitat opțiunile de interconectare ale Beneficiarilor în considerarea propriilor sale interese, ceea ce reprezintă un comportament monopolist, pe care Autoritatea dorește să îl elimine. Este evident că nu au fost primite cereri de interconectare la alte puncte decât cele indicate de operator, atâta timp cât aceasta nu a informat Beneficiarii cu privire la existența altor puncte de acces. Acest fapt nu înseamnă însă că, dacă ar fi fost informați, Beneficiarii nu ar fi putut să opteze și pentru alte puncte de acces decât cele utilizate în prezent, în funcție de propriile modele de afaceri. De asemenea, cei mai în măsură să considere justificată și benefică o eventuală migrare a unui număr de interconectări existente către noi puncte de acces sunt tot Beneficiarii.

De asemenea, ANC respinge propunerea de modificare a art. 6 alin. (4) din proiectele de decizii, deoarece prin eliminarea sintagmei „*potrivit solicitării Beneficiarului*” se elimină posibilitatea acestuia de a-și alege acele puncte de acces în vederea interconectării care servesc cel mai bine propriilor interese și, în același timp, se deschide calea unor abuzuri din partea Operatorului, care ar putea limita în mod unilateral punctele unde asigură interconectarea cu alte rețele.

9. Termenele incluse în proiectele de decizie

a) Exprimarea termenelor prevăzute în proiectele de decizie în zile lucrătoare, aceasta fiind practica utilizată în mediul de afaceri, în timp ce exprimarea lor în zile calendaristice poate conduce la situații în care numărul zilelor lucrătoare să fie semnificativ mai mic

ANC este de acord cu această propunere și va modifica toate termenele cuprinse în proiectele de decizie, cu excepția celor mai mari sau egale cu 12 luni, dar cu păstrarea echivalenței duratei acestora exprimată în zile calendaristice. De asemenea, în timp, termenele asociate obligațiilor similare impuse pe alte piețe, altor operatori, vor fi modificate în aceeași manieră.

b) Prelungirea termenelor menționate mai sus, deoarece operatorii interconectați cu rețeaua unui operator cu putere semnificativă nu au capacitatea logistică și resursele umane necesare pentru asigurarea respectării tuturor termenelor, chiar dacă acestea sunt stabilite în sarcina operatorului cu putere semnificativă

Având în vedere practica de reglementare în domeniul interconectării și faptul că s-a dovedit rezonabilitatea termenelor propuse pentru îndeplinirea obligațiilor similare impuse altui operator, pe altă piață, ANC respinge propunerile de extindere a acestor termene. Așa cum s-a arătat mai sus, termenele vor fi exprimate în zile lucrătoare, dar cu păstrarea echivalenței duratei acestora exprimată în zile calendaristice.

În ceea ce privește argumentul că anumiți operatori interconectați cu rețeaua unui operator cu putere semnificativă nu au capacitatea logistică și resursele umane necesare pentru asigurarea respectării tuturor termenelor prevăzute în proiectul de decizie care îl privește pe acel operator, precizăm că obligația de respectare a acestor termene este doar a operatorului în sarcina căruia au fost impuse, Beneficiarul nefiind obligat în niciun fel să se conformeze acestora. În cazul în care întârzierea este exclusiv generată de Beneficiar, depășirea termenului impus nu va fi reținută în culpa Operatorului, iar termenul este prelungit corespunzător.

c) Includerea unor prevederi clare care să prevină pe viitor abuzuri precum lipsa de reacție la o solicitare de interconectare în vederea terminării apelurilor la puncte mobile sau impunerea unor condiții abuzive în contractele de interconectare

În ceea ce privește prevenirea genului de probleme exemplificate de unul dintre respondenți, considerăm că prin termenele impuse pentru diferitele etape ale procesului de interconectare, coroborat cu obligațiile de informare a ANC, astfel de întârzieri în tratarea solicitărilor de interconectare vor fi înlăturate.

d) Prelungirea termenului pentru transmiterea copiilor de pe contractele de interconectare și de pe modificările la acestea de la 7 la 30 de zile

ANC reamintește că regimul autorizării generale stabilește în sarcina tuturor furnizorilor de rețele sau de servicii de comunicații electronice obligația de a transmite Autorității o copie de pe fiecare dintre acordurile de acces și de interconectare pe care le-au încheiat, în termen de 10 zile de la data încheierii acestora. De asemenea, furnizorul este obligat să transmită ANC toate informațiile referitoare la modificarea sau la încetarea acestor acorduri, însoțite de actele doveditoare, după caz, în termen de 10 zile de la data la care a survenit modificarea sau încetarea.

Astfel, în niciun caz nu poate fi acceptat un termen mai lung decât termenul stabilit prin Decizia președintelui ANRC nr. 1.333/2003 privind regimul de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice, cu completările ulterioare. Pe de altă parte, având în vedere că același termen a fost stabilit și în sarcina operatorilor desemnați cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, ANC respinge această propunere.

e) Prelungirea termenului pentru publicarea tarifelor serviciilor necesare realizării interconectării și a tarifelor facilităților asociate interconectării și a altor informații de la 7 zile la 15 zile lucrătoare sau la 30 de zile

Având în vedere că termenul propus inițial pentru actualizarea acestor informații este de 15 zile, ANC va acorda aceeași durată atât pentru publicarea inițială, cât și pentru actualizare, respectiv 15 zile (adică 11 zile lucrătoare).

f) Reducerea duratei stabilite pentru acordurile de interconectare de la 3 ani la 1-2 ani, argumentând că eventualele modificări ale ORI nu vor putea fi asimilate în toate acordurile încheiate, ceea ce ar putea genera dezechilibre la nivelul pieței

ANC consideră că dificultăți în asimilarea modificărilor ORI în contractele de interconectare ar putea apărea doar dacă modificările respective ar genera condiții mai restrictive sau mai defavorabile pentru Beneficiari; oricum, Autoritatea nu încurajează apariția unor astfel de situații.

10. Renegocierea contractelor de interconectare încheiate în conformitate cu remediile impuse de ANC

Includerea unor dispoziții tranzitorii prin care să se stabilească obligația Operatorilor de a renegocia acordurile de interconectare deja încheiate astfel încât noile obligații să poată fi implementate corespunzător într-un termen rezonabil, arătându-se că în lipsa unei astfel de obligații, aceștia ar putea întârzia renegocierea unor acorduri de interconectare, împiedicând Beneficiarii să fructifice eventuale prevederi contractuale mai favorabile.

ANC consideră că nu este necesară o astfel de prevedere, întrucât intrarea în vigoare a obligațiilor impuse operatorilor determină în mod automat aplicarea acelor condiții aferente mai favorabile pentru Beneficiari. Astfel, în lipsa unor dispoziții contrare în cuprinsul deciziilor de desemnare a furnizorilor cu putere semnificativă și de impunere de obligații în sarcina acestora, toate obligațiile se aplică de la data comunicării deciziilor în cauză. Prin urmare, dacă în urma implementării obligațiilor impuse Operatorilor, alți operatori pot beneficia de drepturi mai favorabile, Operatorii au obligația de a lua măsurile necesare astfel încât să aplice aceste obligații de la datele corespunzătoare.

Considerăm că Operatorii nu pot invoca desfășurarea unor negocieri pentru a întârzia sau a nu aplica obligațiile impuse de autoritatea de reglementare, aceste obligații fiind aplicabile de la datele stabilite de ANC, fără a depinde de negocierile dintre părți.

E. Retragera obligațiilor privind evidența contabilă separată impuse în sarcina S.C. Vodafone Romania S.A. și S.C. Orange România S.A.

Conform dispozițiilor art. 8 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002, obligațiile impuse unui operator cu putere semnificativă „*trebuie să se bazeze pe natura problemei identificate, să fie proporționale și justificate*”. Astfel, având în vedere faptul că operatorii desemnați ca având putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile nu au fost desemnați ca operatori cu putere semnificativă pe nicio piață cu amănuntul, iar obligația de nediscriminare între condițiile oferite propriei unități de vânzare cu amănuntul și condițiile oferite celorlalți furnizori de pe piață nu a fost impusă în ceea ce privește tarifele, nu este justificată impunerea obligației de evidență contabilă separată, al cărei obiectiv este acela de a fi un suport pentru monitorizarea celorlalte remedii impuse.

În plus, mecanismul de monitorizare a obligației de nediscriminare, în situația în care operatorii optează pentru tarifele diferențiate pe paliere orare, este suficient de detaliat pentru a asigura respectarea obligațiilor, iar nediscriminarea în raport cu condițiile de furnizare a serviciilor este dublată de obligația de transparentă, în principal de publicarea ORI.